

Magyar Női Érdekvédelmi Szövetség

LOBBIZÁSI KISOKOS

Magyar Női Érdekvédelmi Szövetség

„A lobbizás önmagában sem nem jó, sem nem rossz, pusztán eszköz a polgárok számára, hogy jobb közpolitikai döntéseket érjenek el”.

(The Good Lobby)¹

Írta: Juhász Borbála

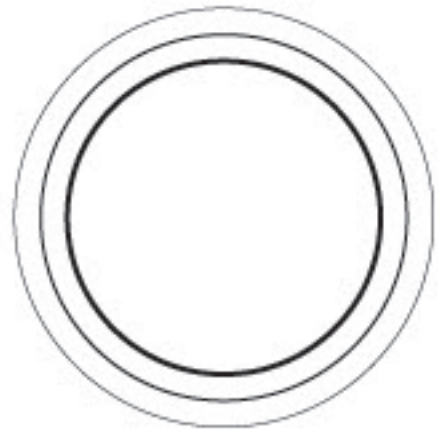
Grafikai tervezés: Székér Viktória

Az Európai Unió
Erasmus+ programjának
társfinanszírozásával

Készült 2020-ban, az „Együtt a változásért: innovatív stratégiák és eszközök a V4 országokban a nemek egyenlőségének előmozdítására (Together for Change: Innovating Strategies and Tools to Advocate for Gender Equality in V4 Countries 2018-1-CZ01-KA204-048053” című pályázat keretében, az Európai Unió Erasmus+ Programjának Key Action 2: Stratégiai Partnerség finanszírozásában. Koordináló szervezet: Fórum 50% (Csehország), partnerszervezetek: Magyar Női Érdekvédelmi Szövetség (Magyarország), Možnost Volby (Szlovákia), Towarzystwo Edukacji Antydyskryminacyjnej (Lengyelország).

¹<https://thegoodlobby.eu/> Alberto, A. The Good Lobby (2019) The European Guide to Citizens Lobbying.

AJÁNLÁS

Ajánljuk ezt a könyvet minden nőnek, aki nőként csoportérdekeit szeretné érvényesíteni, legyen fiatal vagy középkorú, egyetemet végzett vagy szakmunkás, vidéki vagy nagyvárosi, s legyen együttal bármely egyéb kisebbségi vagy hátrányos helyzetű csoport tagja. Arra biztatjuk őket, hogy mindig érdemes „lobbizni”, érdeket érvényesíteni, hallatni hangunkat, összefogni, olyan társakat találni, akik hasonló cipőben járnak, beszélgetni egymással, női köröket, közösségeket alkotni és kiállni jogainkért és az egyenlőségért.

HAJRÁ!

Ajánljuk ezt a könyvet azoknak is, akik már régóta lobbiznak, kisujjukban van a legtöbb technika, akik évtizedek alatt szorgalmasan sajátították el azt a jogi, társadalmi, gazdasági, pszichológiai, külpolitikai, diplomáciai, tárgyalási, nyelvi, kommunikációs és fogalmazásbeli tudást, ami sikeressé tehet egy érdekérvényesítőt. Munkájukat Magyarországon leginkább önkéntesen és dicsérő szavak nélkül végzik, kevés projekt ad pénzt „advocacy”-re, érdekérvényesítésre, ez nem vonz sok kattintást. Ezzel a kötettel is szeretnénk megmutatni, hogy következetes munkájuk felbecsülhetetlen értékű.

KÖSZÖNJÜK, CSAK ÍGY TOVÁBB!

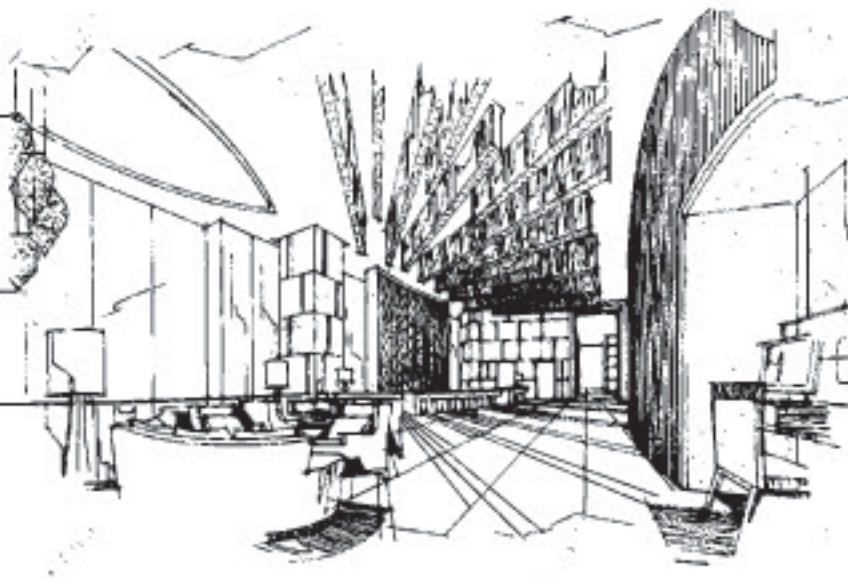

TARTALOMJEGYZÉK

1.	Bevezetés: Mi az a lobby? _____	6.	_____
2.	Kinél lobbizunk? Döntéshozóknál _____	9.	_____
	a. parlament		
	b. önkormányzat		
	c. Európai parlament		
	d. minisztériumok		
	e. nemzetközi intézmények (ENSZ, Európa Tanács, stb)		
3.	Kinél lobbizunk? Tanácsadóknál, véleményvezéreknél _____	13.	_____
	a. média		
	b. tudósok, akadémia, egyetemek, kutatóintézetek		
	c. civil szervezetek, civil szervezeti ernyők		
	d. közvéleménykutató intézetek, politikai agytrösztök, politikai alapítványok		
	e. egyházak		
4.	Milyen témában lobbizunk nőszervezetként? _____	17.	_____
	a. nők elleni, családon belüli erőszak		
	b. prostitúció		
	c. munkaerőpiac		
	d. döntéshozatali részvétel		
	e. gondoskodás, szociális szféra		
	f. pénzügyek: nemekre bontott költségvetés (gender budgeting)		
	g. szexuális és reprodukciós jogok és egészség		
	h. szexizmus, előítéletek, káros sztereotípiák		
5.	Hogyan lobbizunk? Lehetséges módszerek: _____	22.	_____
	a. lobbilevél		
	b. nyílt levél		
	c. sajtóközlemény		
	d. véleménycikkek (angolul op-ed)		
	e. tudományos cikkek		
	f. nemileg bontott adatok		
	g. médiakampányok - social media kampányok		
	h. népszavazás		
	i. európai polgári kezdeményezés (ECI-European Citizens' Initiative)		
	j. aláírásgyűjtés, petíció		
	k. személyes találkozók		
	l. tüntetés		
	m. flashmob-villámcsődület		
6.	Jó példák: mi működött tagszervezeteinknél és nemzetközi társzervezeteinknél? —	30.	_____
7.	Felhasznált irodalom _____	32.	_____

BEVEZETÉS: MI AZ A LOBBI?

A lobby angolul a hallt jelenti, a középületek előszobáját, ahova a közember is beléphet. Olyan középületekét, ahol a döntések születnek. A szó angol, mint ahogyan Angliával azonosítjuk a modern parlamentáris demokráciát is. Maga a koncepció i.sz 1215-ben született meg, természetesen Angliában, a Magna Carta Libertatummal, amiben is Földnélküli János király a báróknak jogot biztosított arra, hogy tiltakozzanak jogaik megcsorbítása ellen a királynál. Mai napig ez a jog, a sérelmek nyilvánosságra hozásának joga az alapja az amerikai lobbizásnak is, ahol ez az módszer az 1830-as évektől terjedt el.

Mi ezt a szót is 1989 után tanultuk meg, a liberális demokrácia és a neoliberális kapitalizmus át(vissza)vétele után. Általában a kapitalista érdekcsoportok, az ipar, hadiipar, az iparosított mezőgazdaság, a gyógyászati, egészség és szépségipar lobbistái (kijáróemberei) jutnak eszünkbe először, akik némely botrányos per tanúsága szerint akár pénzzel is megkenik a parlamenti képviselőket (bár ez tilos), hogy kedvezőbb szabályozás szülessen ügyükben. Ki ne hallott volna a korrupciós ügyekről, amik rendre fel-felmerülnek politikusok kapcsán?² A titkos pénzadó, a megvesztegető általában egy lobbicsoport. Ehhez kézikönyvet mi természetesen nem íránk. **Amiről mi beszélünk, az a közcélú, társadalmi, állampolgári, civil lobbizás, magyarul érdekérvényesítés.** A módszerek hasonlóak, csak a pénz hiányzik mögüle, vagy ha van is mögötte valamennyi pénz, azt transzparensten költik el. Az üzleti lobbizásra az országok pont az átláthatóság miatt törvényeket is alkottak, s a lobbistákról regisztrációt vezetnek.³

²Ilyen volt pl a Gripen gépek és Alfons Mensdorff-Pouilly ügye.

³Magyarországon lásd: 2006. évi XLIX. törvény a lobbitevékenységről.

A magyar parlament 2006-ban fogadta el a lobbitevékenységről szóló 2006. évi XLIX. törvényt. A jogszabály meghatározza a lobbitevékenység fogalmát, biztosítani kívánja annak nyilvánosságát, ennek érdekében pedig meghatározza a döntéshozó személyek, a lobbisták, a lobbiszervezetek kapcsolattartásának szabályait, valamint megállapítja a tevékenység alapvető előírásait. A lobbistákról a Központi Igazságügyi Hivatal vezet nyilvántartást, cselekvőképes, büntetlen előéletű, felsőfokú végzettséggel rendelkező természetes személyekről van szó. A törvény meghatározta a lobbiszervezetek fogalmát is: ebben a kontextusban olyan jogi személyekről, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetekről van szó, amelyeket felvettek a nyilvántartásba - a törvény tehát kétfajta nyilvántartás vezetését írja elő. Magyarországon jelenleg általában szakosodott tanácsadó cégekről, ügyvédi irodákról van szó, civil szervezeteknek nem kell itt nyilvántartásba vétetni magukat. A szabályozás azonban nem szabott gátat a korrupciónak, civil szervezetek és elemzők egy még hatékonyabb és átláthatóbb lobbiszabályozást tartanának kívánatosnak, mivel minden érintettnek jogában áll tudni, hogy az egyes jogszabályok és politikák kialakítása mögött milyen érdekek és kapcsolatrendszerek állnak. A Transparency International 2012 tavaszán megjelent második Nemzeti Integritás Tanulmánya⁴, mely azt vizsgálja, a korrupció elleni fellépést elősegítő kontroll-rendszerek mennyire működnek, Magyarországon több intézménynél is az egyik legkiemelkedőbb problémaként azonosította a lobbitorvény hiányát. A törvényhozás kapcsán megállapították, hogy emiatt a jogalkotási folyamat nem átlátható, hiányoznak a megfelelő konzultációs mechanizmusok.⁵ Az üzleti érdekcsoportok lobbizását teszi transzparenssebbé például a Corporate Europe Observatory (CEO) kutató- és kampányközpont, mely különösen a szabadkereskedelmi egyezmények, a mérgező vegyi anyagok szabályozása, és a globális felmelegedésre adott hamis válaszok területét kutatja. Ők merészen azt állítják, hogy az EU döntéshozatalát foglyul ejtette a nagy cégek üzleti világa (corporate capture), s ez növeli a társadalmi és gazdasági egyenlőtlenségeket, felerősíti a környezetrombolást és a klímaváltozást, ezért monitorozzák az általuk csak az EUniverzum lobbibolygójának hívott Brüsszel működését.⁶ Holott az EU szigorúan szabályozza a lobbik működését, az unió intézményeinél akkreditált lobbicégeket egy szövetség, a European Public Affairs Consultancies Association (EPACA) tömöríti például.⁷

Más csoportok a civil érdekérvényesítésben segítenek, ilyen a 2015-ben alapult brüsszeli-milánói székhelyű The Good Lobby⁸, mely a lobbizásra, mint a részvételi demokrácia egyik eszközére tekintenek, és megpróbálják azt közelebb hozni a terepen dolgozó civilekhez, állampolgárokhoz. Alulról jövő állampolgári kezdeményezéseket segítenek azáltal, hogy összekötik őket ügyvédi irodák, tanácsadó cégek, nagyvállalatok és jótékony alapítványok pro-bono munkatársaiból toborzott képzett önkéntesekkel.

A fenti fenntartásoktól függetlenül a lobbizás, érdekérvényesítés a demokratikus folyamatok központi és legitim része, lehetővé teszi az érdekcsoportok számára, hogy megértsék, nyomon kövessék és formálják a jogszabályalkotás és egyéb szabályzatok megszületésének menetét. Ahol nincs demokrácia, ott lobbizás sem létezik, bár a kijárás, protekció, hálapénz, szívességek rendszere az egyéni és családi túlélés záloga lehet. Magyarországon, történelmi és strukturális okokból egyszerre él mindegyik hagyomány. Nyugati országokban már a diákönkormányzatokban is gyakorolják a lobbizási technikákat, legyen az találkozók szervezése döntéshozókkal, levélírás, telefonhívások, személyes történetek megosztása. Lobbizni mindenki tud-mondják amerikai diákszervezetek, nem kell hozzá sem pénz, sem befolyás, csak az adott ügy alapos ismerete és jó érvelő készség. Az összefogás, az együttérzés, női szolidaritás (sisterhood) mindig is a feminista szervezetek fontos mozgatórugója és működési módja volt, ezért a sikeres lobbizás másik alapvető feltétele: a hálózatépítés, „networking” sem okozhat nehézséget.

⁴<https://transparency.hu/adatok-a-korrupcirol/nemzeti-integritas-tanulmany/>

⁵Bartha, A. Transparency International Magyarország (2014). A vállalatok és a kormány közötti stratégiai megállapodások Magyarországon. Lobbizás bizonytalan üzleti és szabályozói környezetben. <https://transparency.hu/wp-content/uploads/2016/03/A-v%C3%A1llalatok-%C3%A9s-a-korm%C3%A1ny-k%C3%B6z%C3%B6tti-strat%C3%A9giai-meg%C3%A1llapod%C3%A1sok-Magyarorsz%C3%A1gon-Tanulm%C3%A1ny-a-lobbiz%C3%A1s%C3%B3l.pdf>

⁶Még a magyar lobbitorvény megszületése előtt, nem sokkal Magyarország EU-s csatlakozása után született ez a cikk a brüsszeli kijáróemberekről. https://magyarnarancs.hu/kulpol/men_in_black_-_lobbistak_az_unioban-64267

⁷<https://epaca.org/>

⁸<https://thegoodlobby.eu/>

KINÉL LOBBIZUNK? DÖNTÉSHOZÓKNÁL

Az érdekérvényesítés egyik legjobb formája, ha mi magunk kerülünk olyan helyzetbe, hogy döntéseket hozhatunk, pénz, paripa, fegyver felett diszponálhatunk. Még jobb, ha törvények, rendeletek, szakmai közpolitikák felett. Ha ez nincs éppen így, fel kell keresni azokat, akiknek kezében a döntés. A következőkben azokat a fórumokat vesszük végig, ahol döntéshozókat találhatunk.

A. PARLAMENT

Magyarország országgyűlése egykamarás, nekünk egyszerűbb dolgunk lesz. Ahhoz, hogy tudjuk, kihez kell fordulnunk, jó, ha ismerjük választórendszerünk alapjait és a parlamenti döntéshozatal folyamatát. Azok számára, akik 1989 után nőttek fel, ez egyszerűbb lehet, mert tanultak állampolgári ismereteket a középiskolában, akik pedig a közigazgatásban, kormányhivatalokban dolgoznak civil munkájuk mellett mindez a köztisztviselői vizsga része. 199 képviselőről beszélünk, akiket négy évre választanak meg. A pártokhoz tartozó képviselők képviselőcsoportokat (frakciókat) alakítanak. A frakciókat többnyire egyazon párthoz tartozó képviselők alkotják. A parlamenti munka egy része nem a plenáris üléseken, hanem a bizottságokban zajlik. Vannak eseti, illetve állandó bizottságok. Az eseti bizottságok általában egy adott ügy, téma kapcsán szerveződnek ideiglenesen, meghatározott időre, a (2020-ban) 16 állandó bizottság közé tartozik pl. a költségvetési vagy a népjóléti, ez utóbbi többször tűzött napirendjére nőikkel kapcsolatos témákat is. Ha nem zárt ülést tartanak, eltőzertes bejelentkezés után civilek is részt vehetnek az üléseken megfigyelőként, akár hozzászólóként is. Külön kategóriát képeznek a vizsgálóbizottságok, melyek inkább az eseti bizottságok csoportjába tartoznak, mert egy-egy konkrét eset kapcsán állnak fel, és jellemzően ellenőrző tevékenységet folytatnak.

B. ÖNKORMÁNYZAT

Sok minden, különösen szociális ügyek, az önkormányzatoknál dől el, és mivel minden civil szervezet be van jegyezve valahová, (az országosak általában Budapest valamelyik kerületébe), hasznos, hogy legyen kapcsolatunk az önkormányzat civil ügyekért felelős osztályával, alpolgármesterével, ha erre nyitottak. Az önkormányzatok segíthetik irodahelyiséggel, vagy kedvezményes terembérlési lehetőséggel is a civileket, s évente meghirdetnek kisebb támogatási pályázatokat is. A gyerek -és anyabarátság terén például úttörő volt a gödöllői (már megszűnt) volt tagszervezetünk, a Regina Alapítvány, és az inspirációjukra létrejött miskolci Holdam Egyesület együttműködése a városi önkormányzatokkal. Gödöllőn a Regina Alapítvány vezette be a Családbarát épület, intézmény díjat 2006-ban, akkor, amikor Magyarországon még nem volt magától értetődő az éttermekben, ületekben, közintézményekben a gyereksarok és a pelenkázó. A díjat rendszeresen a városi napon adták át, és a Városi Könyvtár is elnyerte egyszer. Miskolc belvárosában egy használaton kívüli önkormányzati helyiséget kaptak meg a nők, hogy bababarát közösségi teret hozzanak benne létre, az ÚjHold Közösségi Teret. Ezek a sikeres együttműködések hozzájárultak ahhoz, hogy ezek a városok nő, anya és gyerekbarát helyszínek legyenek.

C. EURÓPAI PARLAMENT

Az Európai Parlament miatt hozták létre ernyőszervezetünket, az Európai Női Lobbit (EWL) is 1990-ben, hogy a döntések helyszínén lehessenek befolyással az európai és tagállami intézményekre a nők érdekérvényesítése érdekében. Brüsszelben ugyanis nemcsak a bevezetésben említett kereskedelmi és ipari lobbik működnek, hanem európai szintű civil ernyőszervezetek központjai is. Az EWL kezdetektől az Európai Bizottság anyagi támogatását élvezzi, hasonlóan más civil ernyőszervezetekhez, akikkel az Európai Unió partnerségi viszonyt alakított ki szakmai és értékrendi alapon. Az önálló, nem kormányzati civil szervezetek (angol betűszóval NGO-k, CSO-k) működése nagyon fontos a liberális demokráciákban, a hatalom ellenőrzésének őreit és a jó kormányzás feltételét látják bennük. Az EWL-en kívül ilyen ernyőszervezet Brüsszelben többek között a COFACE (Confederation of Family Organisations in the European Union), Eurochild, ENAR (European Network Against Racism), ILGA (International Lesbian and Gay Association - Europe), EDF (European Disability Forum), Health and Environment Alliance (HEAL)⁹ stb. Az önkéntes munkában dolgozó választott tisztségviselők és elnökség mellett fizetett alkalmazottak, ún. közpolitikai tisztségviselők dolgoznak a brüsszeli állandó titkárságokon egy igazgató irányítása alatt. Az ő feladatuk az EWL esetében kapcsolatot tartani az európai parlamenti képviselőkkel, a parlament nőjogi, FEMM bizottságával, és az Európai Bizottság releváns főigazgatóságaival (ezek a minisztériumok megfelelői, francia rövidítéssel: DG-k). A jól bejáratott civil ernyőszervezetek véleményét általában ki is kéri egy-egy új jelentés, irányelv bemutatása előtt, de maguk a civilek is kezdeményeznek ügyeket. A személyes jó kapcsolat egy-egy európai parlamenti képviselővel nagyon fontos, mert praktikus ügyekben is segíthetnek a feministáknak, pl konferenciához termet foglalhatnak nekik ingyen a parlament épületében, bevihetik őket személyes megbeszélésekre, és ha szakmailag indokolt, akár repülőjegyet is vehetnek a tagállamokban dolgozó civil munkatársaknak egy brüsszeli látogatásra saját keretükből. Brüsszel nagyon fiatal város-szokták mondani, s itt nem a régészeti múltjára gondolunk, hanem arra, hogy az Európai Parlamentben és részben a Bizottságban dolgozó tisztségviselők, és a képviselők mellett dolgozó titkárok és titkárságvezetők általában mind 20-as, 30-as éveikben vannak. Nagyon fontos jó kapcsolatot ápolni velük is, mert ők a kulcsok a képviselőkhöz.

2020-ban az Európai Női Lobbi elnöke Gwendoline Lefebvre (francia), a titkárság igazgatója Joanna Maycock (angol-belga), a magyar elnökségi tag és a politikai munkacsoport tagja Sáfrány Réka (Női Érdek), a helyettes elnökségi tag és az EWL nők elleni erőszak megfigyelőcsoportjának tagja dr. Pap Enikő (Női Érdek, Nane Egyesület), az EWL szexuális és reprodukciós jogi munkacsoportjának tagja Nógrádi Noa (Patent Egyesület), a feminista közgazdaságtan munkacsoport tagja Keveházi Katalin (Jól-Lét Alapítvány), a Közép-és Kelet-Európai, Balkáni és Baltikumi akciócsoport és a Brussels Call egy prostitúciómentes Európáért koalíciós csoport magyar tagja Juhász Borbála (Női Érdek).

⁹Marcel Hannegraff- Jens van der Ploeg: Bringing the middleman back in.: EU umbrella organisations and interest group access in the European Union in Comparative European Politics 2020 Vol.18. October 6.

D. MINISZTERIUMOK

A minisztériumok feladata a szakpolitikák kidolgozása, az adott terület irányítása és ellenőrzése. Bár a magyar nőpolitika (később nemek társadalmi egyenlősége politika) hagyományosan mostohagyereke volt az államigazgatásnak, és sosem kapott megfelelő emberi és anyagi erőforrásokat, mai napig létezik. E sorok írásakor, 2020-ban négy minisztérium osztozik azokon a témákon, amik a legrelevánsabbak a nők számára ma: az Emberi Erőforrások Minisztériumában (EMMI) van a Szociális Ügyekért Felelős Államtitkárság és a Család- és ifjúságügyért Felelős Államtitkárság ezen belül is a Gyermeügyi és Nőpolitikai Főosztály, az Innovációs és Technológiai Minisztériumban (ITM) van a munkaügy, a Belügyminisztérium felelős a roma felzárkózásért és az emberkereskedelem elleni küzdelemért. 2020 október 1-től Novák Katalin családokért felelős tárca nélküli miniszter felel a családbarát Magyarország kiterjesztéséért. Az Igazságügyi minisztériumban (IM) dolgozzák ki a párkapcsolati erőszakkal kapcsolatos jogszabályi változtatásokat. A minisztériumok konzultatív tanácsokat tartanak fent, ahol a civilek által delegált képviselőkkel rendszeresen találkoznak. A Női Érdek és tagszervezetei a magyar nőket képviselik az Igazságügy Minisztériumon belül működő Emberi Jogi Munkacsoport Romaügyekért Felelős Tematikus munkacsoportjában és a Nők Jogaiért Felelős Tematikus Munkacsoportjában. Az ülések jegyzőkönyvei mind megtalálhatók az Igazságügy Minisztérium emberjogi honlapján.¹⁰ Az emberkereskedelem elleni küzdelem NGO Kerekasztalán is ül delegáltunk. Az európai uniós Strukturális Alapok pénzeinek hazai elosztása un. operatív programokon keresztül történik, melyet szakmai-állami-civil monitoring bizottságok ellenőriznek, ahol a női esélyegyenlőség európai fontossága miatt mindig is volt nőszervezeti delegált is. Jelen pillanatban a monitoring bizottságokban nem a Női Érdek tagok képviselik a csoport képviseletét.

¹⁰<https://emberijogok.kormany.hu/nok-jogaiert-felelos-tematikus-munkacsoport>

E. NEMZETKÖZI INTÉZMÉNYEK (ENSZ, EURÓPAI TANÁCS, STB.)

Anőkéslányokjogaittöbbnemzetközিয়েgyményisgarantálja, melyeknekMagyarország részes tagja. Ezekben az esetekben a tagországok bizonyos időközönként rendszeres országjelentéseket küldenek, melyet civil árnyékjelentések tehetnek árnyaltabbá. Ez a lobbizásra is alkalmas ellenőrző eszköz, hiszen az ENSZ mindegyik jelentést megvizsgálja, és ennek alapján küldi el hivatalosan az adott országnak javaslatait, min kéne még javítaniuk szerintük. Az ENSZ jelentések tárgyalása nyilvánosan zajlik Genfben, ahol jelen lehetnek nőszerkezeti képviselők is, hogy árnyékjelentésüket bemutassák. Ezek az alkalmak általában felkeltik egy rövid időre a sajtó figyelmét is a nők ügye iránt. Magyarország még az államszocializmus időszakában lépett be az ENSZ nőjogi egyezményébe, A nőekkel szembeni megkülönböztetés (diszkrimináció) minden formájának felszámolásáról szóló un. CEDAW egyezménybe 1982-ben. A Női Érdek több ízben is készített árnyékjelentés, 2007-ben, és 2013-ban is. A legutolsó magyar országjelentés 2019-ben készült el. Az ENSZ un. ECOSOC Gazdasági és Szociális Tanácsa 1946 óta minden évben nőnap környékén székhelyükön, New Yorkban összehívja tagállamainak nőpolitikával foglalkozó minisztereit és nőszerkezeteiket, hogy megvitassák, mennyit fejlődött (előre vagy hátra) az előző évben a nők helyzete a világban. Ez angol rövidítéssel a CSW (Commission on the Status of Women, Nők helyzetével foglalkozó bizottság). Minden évnek megvan a maga tematikája, az üléseket számozzák. 2020-ban volt a 64. ülés, melyet a Covid-19 világjárvány miatt egy politikai nyilatkozatra szűkítettek, személyes találkozók nem voltak. Ernyőszerkezetenk, az Európai Női Lobbiban minden évben küld delegációt New Yorkba, és általában szervez is mellékeseményt különböző témákban. A magyar állam sajnos eddig még nem a Női Érdeket választotta civil kísérő szervezetül. 2019-ben Nagy Anna, a budapesti Egyszülős Központot működtető Egyedülálló Szülők Klubja Alapítvány vezetője tartott előadást New Yorkban magyar női civil szervezetként.

A Pekingi Cselekvési Program (angol pinyin átírással Beijing Platform of Action), mely most ünnepelte 25. évfordulóját, szintén fontos igazodási pont. Az ENSZ égisze alatt Pekingben rendezett Nők IV. Világkonferenciája fogadta el a mind a mai napig meghatározó Pekingi Nyilatkozat és Cselekvési Program nevű dokumentumot, melyben a részt vevő kormányok képviselői átfogó kötelezettségvállalást tettek a nők és lányok jogainak érvényesítése érdekében. A Cselekvési Program 12 ún. kritikus területet határoz meg, úgymint: a nők és a szegénység, a nők oktatása és képzése, a nők és az egészség, a nők elleni erőszak, a nők és a fegyveres konfliktusok, a nők és a gazdaság, nők a politikában és a döntéshozatalban, intézményes mechanizmusok a nők előmeneteléért, a nők emberi jogai, a nők és a média, a nők és a környezet, valamint a lánygyermek. A Pekingi Cselekvési Program megvalósítását ötévente ellenőrzik. Az Európai Női Lobbiban a 20. évfordulón külön kiadvánnyal jelentkezett, ez magyarul is olvasható Szavaktól a tettekig címen.¹¹

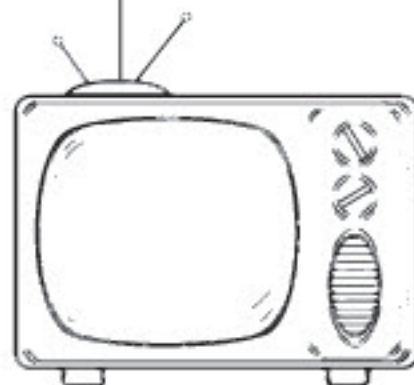
¹¹<http://noierdek.hu/2/wp-content/uploads/2013/06/Eur%C3%B3pai-N%C5%91i-Lobbiban-ENSZ-Peking-20-jelent%C3%A9se-a-N%C5%91i-%C3%89rdek-magyar-ford%C3%ADt%C3%A1s%C3%A1ban.pdf>

KINÉL LOBBIZUNK? TANÁCSADÓKNÁL, VÉLEMÉNYVEZÉREKNÉL

A törvényeket nemcsak meghozzák a parlamentekben, hanem azokat elő is készítik, s a minisztériumi szakembereket, a pártok szakpolitikusait más okos emberek befolyásolhatják. Ők a tanácsadók, a véleményvezérek, a tudósok, fontos egyházi emberek, s más civilek, esetleg nálunk nagyobbak, erősebb hangúak. Ezért is tart fent olyan gyakran egy-egy párt háttérintézet, mely kutatásokat végez számukra, elemez, s javaslatot tesz közpolitikai döntésekre. A tanácsokat nemcsak személyesen kaphatják a politikusok, az érkezhethet a média tolmácsolásában is, mely természetesen a közvéleményt is formálja. Ezért fontos, hogy a döntéshozók mögött álló második sor, az „okos emberek” felé is lobbizzunk.

A. MÉDIA

A médiával kapcsolatot teremteni és tartani talán az egyik legfontosabb eszköze a lobbizásnak a közvetlen döntéshozókat érintő megkeresések után. A legtöbb projektet finanszírozó donor (magánalapítvány vagy az EU) általában ragaszkodik is hozzá, hogy az eredményeinket a médián keresztül is disszemináljuk, és számoljunk be az elérésről, internetes újság esetében a kattintásszámról. A legfontosabb dolog még mindig a klasszikus sajtólista, melyen olyan újságírók nevei és elérhetőségei vannak, akik női társadalmi és politikai témában szoktak írni. A sajtólistából legegyszerűbb egy e-mailes levelezőlistát készíteni, és konferenciáinkról, eseményeinkről itt mindig beszámolni, a meghívókat itt is kiküldeni. Fordítva is működik azonban a dolog: ha egy-két ügyünkkel szimpatizáló rádió, tv vagy újság szerkesztőinek bekerülünk a „noteszébe”, ha valamilyen váratlan nőpolitikai hírt kell megtárgyalni, minket fognak megkeresni. A médiajelenlét kicsit olyan, mint a pénz: a pénz még több pénzt fial, vagyis minél többször jelenünk meg a képernyőn, kéri ki a véleményünket a rádióban, annál inkább fognak bennünket máshová is hívni. Ezért van az, hogy egy-egy téma szakértője roadshow-zni tud szinte, mert mindenhová őt hívják. Ezekből a kegyekből azonban hamar ki is eshetünk, ha egy-két felkérést visszautasítunk. Fontos ugyanakkor megjegyezni, hogy ezekért a szereplésekért pénzt nem fogunk kapni, ez egy befektetés, ellenben sok felkészülést igényelnek, és-egyéniségtől függően-lámpalázasak is lehetünk előtte. Legalább a kinézetünk miatt nem kell aggódnunk: a tv-kben profi sminkes készíti el majd a nők sminkjét, és frizuráját, ha ezt kéri.

Figyelem! A modern tv stúdiókban gyakran kényelmetlen bárszékeken vagy épp ellenkezőleg, mély kanapékba süppedve kell fontos kérdésekről beszélni, s ilyenkor a miniszoknya vagy akár a térden felül érő szoknya okozhat kínos perceket, ezeket érdemes ilyenkor elkerülni. Van, aki született médiaszemélyiség, és bármiről, bármikor, bármennyi ideig képes értelemesen, dadogás és bakizás nélkül beszélni, de általában a médiaszereplést tanulni kell. Ha van olyan projektünk, ahol mentorálást is kaphatunk, egy kommunikációs képzést mindenképpen ajánlunk. A megszólalásokkor ugyanis általában nagyon kevés időnk van, és gyakran ki is vágnak belőle részeket, ha vitapartnerünk van, az esetleg alig hagy majd szóhoz jutni bennünket, de még a riporter sem mindig kedves velünk. Meg kell tanulnunk néhány alapgondolatot akkor is elmondani, ha ez szinte lehetetlennek tűnik, egyszerű szavakkal, és folyékonyan, ha pedig tudunk adatokat is megemlíteni, annak mindig örülnek. Ha újságnak adunk interjút, általában van mód arra, hogy megnézzük az anyagot, mielőtt nyomdába/portálra megy, ehhez ragaszkodjunk is mindig, mert amit mondunk, könnyen pont az ellenkezőjét jelentheti, ha félreértették. Amennyiben internetes hírportálnak adunk interjút, vagy küldünk cikket, mindenképpen nézzük meg, hogy milyen képi környezetbe kerül, a képszerkesztők ugyanis mások, mint akik a szöveget gondozzák, és könnyen lehet egymásnak ellentmondó a feminista tartalom és a szexista képi illusztráció. Sajtómegjelenéseinket mindig tartsuk számon, érdemes a honlapon külön fület fenntartani ennek, úgyis számon kérik a projekt beszámolóinkban, s ne felejtjük el a Facebookon is megosztani, hogy még több emberhez elérjen.

Az újságírók büszkék a munkájukra, és mint a demokrácia egyik alapjának, a szólásszabadságnak a letéteményesei nagy önérzettel rendelkeznek. Mivel kölcsönösen szükségünk van egymásra, azt tanácsolnánk, őket csak építő céllal és udvarias hangnemben kritizáljuk. Sajnos a feminista mozgalom hajlamos arra, hogy egy-egy szerinte kártékony cikk miatt petíciót vagy közösségi média hajtóvadászatot indítson az újságíró vagy a szerkesztőség ellen. Lehet ugyan, hogy az illetőt így kirúgják a munkahelyéről, de hosszútávon rossz lesz az együttműködés a szerkesztőséggel, és a végén többet veszítünk a réven, mint amennyit nyerünk a vámon. A szerkesztőségek genderérzékenyítő képzésével, együttműködéssel messzebbre jutunk. Ilyen volt a Női Érdek Norvég Civil Alap projektje is, az Egységes női hang, egyenlően hallható is, melynek keretében lefordítottunk magyarra a Keresztény Kommunikációs Világszövetség (World Association of Christian Communication, WACC) és a Nemzetközi Újságíró Szövetség (International Federation of Journalists, IFJ) Genderetikus újságírás kézikönyvét.

¹²http://noierdek.hu/2/wp-content/uploads/2020/06/Genderetikus-%C3%BAjs%C3%A1g%C3%ADr%C3%A1s-%C3%A9s-m%C3%A9diav%C3%A1llalati-ir%C3%A1nyelvek-k%C3%A9zik%C3%B6nyv-%C3%A9s-forr%C3%A1sgy%C5%B1tem%C3%A9ny_1k%C3%B6tet_Elm%C3%A9leti-k%C3%A9rd%C3%A9sek.pdf és http://noierdek.hu/2/wp-content/uploads/2020/06/Genderetikus-%C3%BAjs%C3%A1g%C3%ADr%C3%A1s-%C3%A9s-m%C3%A9diav%C3%A1llalati-ir%C3%A1nyelvek-k%C3%A9zik%C3%B6nyv-%C3%A9s-forr%C3%A1sgy%C5%B1tem%C3%A9ny_2k%C3%B6tet_Gyakorlati-%C3%BAtmutat%C3%B3.pdf

B. TUDÓSOK, AKADÉMIA, EGYETEMEK, KUTATÓINTÉZETEK

Magyarországon szűk kör a feminista aktivistáké, és a projekt finanszírozású civil munkahelyek bizonytalanságai miatt gyakran van átjárás a tudományos és a mozgalmi körök között. Egy feminista civil szervezeti munkatárs elkezdheti a doktoriját írni, és elmehet egy kutatóintézetbe később dolgozni, de fordítva is előfordulhat: egy egyetemi oktató felelősséget érezhet a nők társadalmi helyzete iránt, és az egyetem falain kívül is lehet aktív a mozgalomban. Erre példa Dr. Nagy Beáta esete, a Corvinus Egyetem szociológusáé, a TársadalmiNem és Kultúrakutató Központ társigazgatójáé, aki tagszervezetünk, a Nők a Tudományban Alapítvány (NATE) alelnöke¹³, és a vállalati vezetőnőket összefogó Egyenlítő Alapítvány¹⁴ tagja. Sajnos a Közép-Európai Egyetem (CEU) elüldözése és a társadalmi nem/gender szakok képzésből való kivezetésével még inkább szűkült a mozgástér. Ennek ellenére a politikusok mindig megtalálják azt az egy-két tudóst, aki nőpolitikai kérdésekkel foglalkozik, ezért is fontos az állandó szívélyes kapcsolat fenntartása velük. Ha egy politikus ugyanazt hallja egy tudóstól, mint a civilektől, hajlamosabb elhinni azt. A tudósokkal való együttműködés mindkét oldal számára fontos, bizonyos célokért közösen is lobbizhatunk: nekünk, civileknek szükségünk van a tudomány legújabb eredményeire, statisztikákra, adatokra, közvéleménykutatásokra, a társadalomtudósok pedig gyakran vizsgálják a nőmozgalmat, igaz, sajnálatosan általában nem magyarul jelennek meg ezek a munkák.¹⁵ A Női Érdek az elmúlt években szorosan együttműködött a budapesti Corvinus Egyetemmel, az MTA (jelenleg Eötvös) Társadalomkutató Központjával, az ELTE Társadalmi Nemek tanszékével és a CEU-val.

C. CIVIL SZERVEZETEK, CIVIL SZERVEZETI ERNYŐK

A Női Érdek már önmagában egy ernyőszervezet, tehát természetes, hogy tagjaival szoros kapcsolatot ápol, és mint az Európai Női Lobbi magyar koordinációja európai partnerszervezeteivel is jóban van. A nőszervezeten kívül fontos a más civil szervezetekkel való együttműködés is, hagyományosan jó például a viszony az emberjogi szervezetekkel (pl. Amnesty International Magyarország, TASZ, Helsinki Bizottság), a gyermekjogi szervezetekkel (Unicef, Hintalovon), roma szervezetekkel (ERRC) és a meleg szervezetekkel is (Háttér, Pride), hiszen az értékrendünk általában azonos, s a külvilág is úgy tekint ránk, mint, akik hasonló célokért küzdenek. Nem hallgathatjuk el ugyanakkor, hogy bizonyos témákban előfordulhatnak eltérő álláspontok is, ilyenek a prostitúció/szexmunka, a béranyaság/örökbefogadás, a családon belüli erőszak mint hatalmi eszköz vagy kommunikációs probléma, és a gender mint identitás és a nők biológiai alapú joga közötti viták. Ezek azonban szerencsére nem akadályozzák meg hogy más témákban együttműködjünk.

EUROPEAN WOMEN'S
LOBBY
EUROPEEN DES FEMMES

HINTALOVON
Gyermekjogi Alapítvány

¹³<http://nokatud.hu/>

¹⁴<http://www.egyenlitoalapitvany.org/>

¹⁵A magyar nőmozgalmat vizsgáló könyvek: Fábíán Katalin: Contemporary Women's Movement in Hungary: Globalisation, Democracy, and Gender Equality, 2009, John Hopkins University Press, Krizsán Andrea, Roggebänd, C. The Gender Politics of Domestic Violence. Feminists Engaging the State in Central and Eastern Europe. New YOrs: Routledge; 2018.

A magyar állam 2013-ban támadást intézett a civil szervezetek azon része ellen, melyeket un. Soros-szervezeteknek vagy „norvégalaposoknak” kiáltott ki. Ebbe a körbe a Női Érdek és több tagszervezete is belekerült. A támadássorozat egyik kézzelfogható eredménye a 2017. évi LXXVI. törvény a külföldről támogatott szervezetek átláthatóságáról. A sajtóban többnyire a tévesen civiltörvénynek¹⁶, ritkán Lex NGO-nak nevezett törvényt az Országgyűlés 2017. június 13-án fogadta el. A törvény szerint minden hatálya alá tartozó egyesület és alapítvány köteles bejelenteni a bíróságon, ha a külföldről kapott tárgyevi támogatások összege eléri 7,2 millió forintot. Az érintett szervezeteknek fel kell tüntetniük a honlapjukon, valamint az általuk kiadott sajtótermékekben és egyéb kiadványokban, hogy „külföldről támogatott szervezetnek” minősülnek. A luxemburgi székhelyű Európai Unió Bírósága (EUB) a törvényt 2020 júniusában jogsértőnek mondta ki. A támadások egyik nem várt eredménye lett, hogy ezek az egymást korábban gyakran nem is ismerő megtámadott civil szervezetek összefogtak, megismerték és támogatták egymást, és a tőlük telhető legnagyobb mértékben megpróbálták védeni magukat és egymást, és megalakították a Civilizáció mozgalmat, melynek szimbólumává vált a civil szív egy 2017-ben a Hősök terén megrendezett villámcsődület kapcsán.¹⁷ Ez az összefogás már önmagában is lobbizást jelent, hiszen közösen megtudtuk jeleníteni a közvélemény és a külvilág, a Budapestre akkreditált nagykövetek és az EU számára is, hogy mivel foglalkoznak valójában a magyar civil szervezetek.

D. KÖZVÉLEMÉNYKUTATÓ INTÉZETEK, POLITIKAI AGYTRÖSZTÖK, POLITIKAI ALAPÍTVÁNYOK

A modern demokrácia politikusai a legmodernebb társadalomtudományos eredményekre építik elképzeléseiket és kampányaikat, és a választási küzdelmekben fontos szerepet kapnak a reklámpszichológia, néha a demagógia elemei is. A köz véleményére pedig mindig mindenki nagyon kíváncsi, mert a köz szavazza meg a politikusokat és dönt népszavazási kérdésekben, ezt méri a közvéleménykutató intézetek. A politikai agytrösztök politikai kutatóintézetek, angol elnevezésük: thinktank.¹⁸ A tanácsadáson kívül a közvélemény formálása a céljuk, ezért általában mindegyik politikai térfélnek megvan a maga agytrösztje, kevés az igazán független intézet, hiszen megrendeléseiket pártoktól kapják. Magyarországon a leghíresebb konzervatív intézetek: a Századvég, a Nézőpont Intézet és a napjainkban a Gender örület¹⁹ megjelentetésével az LMBT és feminizmus kérdéseibe is közvéleményalakító Alapjogokért Központ. Inkább a baloldali-zöld-liberális térfélen helyezkedik el a Political Capital, a Republikon Intézet, a Policy Solutions, a Policy Agenda. az IDEA Intézet, és a 2020-ban indult Egyensúly Intézet. Bár az agytrösztök általában erős férfitúlsúllyal működnek, vezetőik és fő nyilatkozóik rendre férfiak, fontos, hogy a figyelmüket felhívjuk a nőket érintő társadalmi kérdésekre is, nemcsak akkor, ha erre megrendelést kapnak. A szakma követelményeiből kifolyólag a felméréseket mindig lebontják nem és kor szerint is, ez hasznos nekünk, ha adatokat keresünk lobbizási anyagaink elkészítéséhez. Ha ugyanis valamit ők tematizálnak, akkor az nagy nyilvánosságot kap.²⁰ Az általános agytrösztökön kívül léteznek tematikus közpolitikai intézetek is, ilyen például a szociálpolitikával, munkaerőpiacra foglalkozó Budapest Intézet²¹ vagy a Városkutatás Kft²² is. Mindkét intézet anyagai között találunk olyat, melyet fel tudunk használni lobbizásunkhoz.

¹⁶A valódi civil törvény a 2011. évi CLXXV. törvény az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról.

¹⁷https://civilizacio.net/?fbclid=IwAR0YIWXgz-GFMoA7zKKV0pKqWNNQ9PEA-MTJpRrezpP_BCvGA83nzM1jNqbs

¹⁸Lásd Bíró-Nagy András elemzését. Agytrösztök https://www.policysolutions.hu/userfiles/elemzes/302/hiro_nagy_itt_van_amerika_agytrosztok.pdf vagy: Itt van Amerika? Agytrösztök Magyarországon <https://merce.hu/2019/12/25/itt-van-amerika-agytrosztok-magyarorszagon/>

¹⁹Marguerite A. Peeters: Genderörület-útmutató a globális mesterterv megértéséhez. Budapest, Jogállam és igazság nonprofit kft., 2020.

²⁰Nem kifejezetten a nőkre vonatkozott a kutatás, hanem általában a magyar társadalomra, de nagyon érdekes megállapításokat tettek a nőkről is. A magyar álom. Milyen jövőt álmodnak a magyarok saját maguk és Magyarország számára? https://www.policysolutions.hu/userfiles/elemzes/275/magyar_alom_web.pdf (2017)

²¹<http://www.budapestinstitute.eu/index.php/hu>

²²<http://mri.hu/>

A politikai alapítványok egy-egy párt támogatásával jöttek létre, Európában nagy hagyományuk van. Magyarországon a német Friedrich Ebert Stiftung Budapest évek óta külön programot vezet Nemek közötti igazságosság Kelet-Európában címmel, melynek keretében nemzetközi konferenciákat, közbeszélgetéseket, műhelymunkákat szerveznek és tanulmányokat, elemzéseket rendelnek meg.²³ Az LMP-hez köthető zöld alapítvány, az Ökopolisz pedig 2016-tól az ENSZ fenntartható fejlődési céljait taglaló előadás és kiadványsorozatot készített az ENSZ Közgyűlése által elfogadott A világunk átalakítása 2030-ig című dokumentumról (angolul: SDG) Ökopódium néven, melynek egyik alkalma a nemek közötti egyenlőségre fókuszált.²⁴

E. EGYHÁZAK

Az egyházakat ritkán kötjük össze a feminizmussal, sőt, több témában (nemi sztereotípiák, abortusz, fogamzásgátlás, melegházasság, nemi identitásváltás) éles konfliktusban állhatnak egymással, bár mindegyik vallásban jelen vannak olyan női csoportok, melyek az egyházi hierarchiában egyenlőbb hatalmi megosztást szeretnének a nők szerepének megerősítésére. Mégis lehetnek olyan témák, melyben közösen lehetne lobbizni, ilyen például a prostitúciós célú emberkereskedelem áldozatainak megsegítése, vagy menedékközpontok üzemeltetése, a családbarát szemlélet meghonosítása, nagycsaládos kisgyermekes nők segítése, hátrányos helyzetű, szegény vagy hajléktalan nők életesélyeinek növelése. Az emberkereskedelem áldozatait Magyarországon például a Baptista Szeretetszolgálat látja el, ők tudják jelen pillanatban a legtöbbet annak helyzetéről, melyet egy tanulmányban is bemutattak.²⁵

MILYEN TÉMÁBAN LOBBIZUNK NŐSZERVEZETKÉNT?

Természetesen bármilyen témában lobbizhatunk nőszervezetként, melyet fontosnak tartunk, nemcsak kifejezett női témában, hiszen a nemek egyenlőségének célkitűzését hatékony mindenféle közpolitikába bevinni, legyen szó várostervezésről vagy mezőgazdaságról. Most mégis kiemelünk néhány olyan témát, melyekben tagszervezeteink vagy társszervezeteink az évek során eredményeket értek el lobbizásukkal. Talán nem minden esetben lettek belőle új törvények, de minden esetben sikerült felhívni a figyelmet egy-egy témára.

²³<https://www.fes-budapest.org/hu/temak/nemek-koezoetti-igazsagossag-kelet-koezep-europaban/>

²⁴Országunk, világunk átalakítása, A fenntartható fejlődés terén 2030-ig megoldandó feladataink. 5. Nemek közötti egyenlőség Magyarországon. Szerk: Kováts Eszter. Budapest, Ökopolisz Alapítvány, 2019. <https://okopoliszalapitvany.hu/fenntarthato-fejlodesi-celok-sdg-5-nemek-kozotti-egyenloseg-magyarorszagon/>

²⁵De Coll Ágnes-dr Tatár Erika: Az emberkereskedelem jelenlegi helyzete Magyarországon. Budapest, Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft 2020. http://www.baptistasegely.hu/adat/projekt/10/fajlok/az-emberkereskedelem-jelenlegi-helyzete-magyarorszagon_tanulmany.pdf

A. NŐK ELLENI, CSALÁDON BELÜLI ERŐSZAK

A rendszerváltás után alakult legrégebbi magyar civil nőszerződés a Nane Egyesület. A bántalmazott nők számára segélyvonalat működtető szervezet rendszeres önkéntesképzéseivel újabb és újabb nőket von be, hogy megismerjék a bántalmazás módszertanát, és professzionális segítséget tudjanak adni az őket kereső nőknek. Rendszeres jelenlétükkel, később taglalandó, hagyománnyá vált novemberi Néma tanúk felvonulásaikkal és szakmai konferenciáikkal, rendőrképzéseikkel, valamint szakértői javaslataikkal, véleményeikkel és monitorozásukkal hozzájárultak ahhoz, hogy a párkapcsolati erőszak önálló tényállás legyen a büntetőtörvénykönyvben, hogy megszülessen a távollattartási törvény²⁶. A Patent Egyesülettel közösen hozták létre laikusok és szakemberek számára a jogtudatosságot fejlesztő Nőkjoga honlapot.²⁷

B. PROSTITÚCIÓ

A prostitúció kérdésében a Női Érdek és tagszervezetei egyetértenek, de a nemzetközi feminista mozgalom megosztott abban a kérdésben, a nem kényszerített nők esetében beszélhetünk-e munkáról, vállalkozói tevékenységről (szexmunkás álláspont), és milyen módon segíthetjük az áldozatokat (ártalomcsökkentés és érdekképviselés vagy északi, kliensbüntető abolicionista modell). A gyermekprostitúció (új szóhasználattal: gyermekek szexuális kizsákmányolása) kérdésében azonban nincsen vita. Az ECPAT International nemzetközi szervezet 2020-ban jelent meg Magyarországon, a gyermekjogokkal foglalkozó Hintalovon Alapítvány²⁸ lett tagjuk. Az ECPAT 1990-ben alakult, hogy a távolkeleti szexturizmus gyermekáldozatait segítse, és fellépjen a jelenség ellen.²⁹ Első országjelentésüket koalícióban írták az Unicef által kezdeményezett Gyermekjogi Koalícióval, melynek a Női Érdek is tagja.

²⁶Hozzártartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távollattartásról szóló 2009. évi LXXII. törvény

²⁷<https://nokjoga.hu/>

²⁸<https://hintalovon.hu/>

²⁹<https://www.ecpat.org/about-ecpat/>

C. MUNKAERŐPIAC

Az EU történelmi fejlődése miatt a nők munkaperőiaci jelenléte mindig fontos kérdése volt a szabályozásnak, és jelentős pénzeket szántak a strukturális alapokból arra, hogy a tagállamok növeljék a nők arányát a fizetett munkában, melynek köszönhetően több tagszervezetünk több hasonló projektet is vitt. Most mégis a szakszervezetekről írunk itt, mivel a szakszervezetekkel való közös munka egy fontos, de gyakran elfeledett része a női civilek gyakorlatának. A Magyar Szakszervezeti Szövetség (MASSZ) Nő Tagozata két fontos lobbikampányt vitt az elmúlt időszakban: a nők és férfiak bérkülönbségéről³⁰ és európai uniós kötelezettségeinkhez híven az apaszabadság kérdéséről Apanapok néven. Ez utóbbi országos kampány eredményeként országgyűlési képviselők határozati javaslatot nyújtottak be, hogy a gyermek születése után járó 5 apa szabadnapot terjesszék ki 10-re.³¹

D. DÖNTÉSHOZATALI RÉSZVÉTEL

A politikai és gazdasági döntéshozatalban való női részvétel arányának növelése a feminista mozgalom egyik célkitűzése, ebben egyetértés van. Hogy milyen úton jutunk el odáig, megosztja a társadalmat, elsősorban az államszocializmus alatt alkalmazott technikákkal való hasonlóság miatt. A Női Érdek kvótapárti, ez azt jelenti, hogy átmeneti, rásegítő intézkedésként 50 %-os, váltott női-férfi kvótát szeretne bevezetni a pártlistákon. Ebben követi az Európai Női Lobbis 50/50 kampányait is minden egyes európai parlamenti választás előtt. Mikor egy ilyen kezdeményezés 2007-ben a magyar parlamentben elbukott, többek között azért nem sikerült bevezetni a női kvótát (pártlistákon), mert nem volt meg hozzá a tömegbázis³², és a pártoknak sem volt erről egyértelmű véleménye. Az SZDSZ-es Magyar Bálint és Sándor Klára által benyújtott törvényjavaslatról a Női Érdek munkatársai írtak elemzést.³³

Lobbizásunkat erősítheti, ha közösen lépünk fel egy cél érdekében másokkal, még jobb, ha ideológiai vonalakon átívelően tesszük ezt, mert akkor kiállunk egy közös, még a politikai nézeteinken is túlmutató közös ügy mellett. Ilyen volt 2013 -ban a női kvóta kérdése. Az akkor Magyarországon létező három női ernyőszervezet, mi, a feminista Női Érdek, a konzervatív Magyar Asszonyok Érdekszövetsége és a szocialista utódszervezet, a Magyar Nők Szövetsége aláírta A nők politikai részvétele demokratikus érték c. állásfoglalást³⁴, melyben a 2014-es parlamenti és európai parlamenti választások előtt azzal az ajánlással éltek, hogy a pártok vezessenek be paritást a pártlistákon, és támogassák a női jelölteket.

³⁰<https://www.szakszervezet.net/hu/2014-04-03-13-35-01/1047-maszsz-no-tagozat-berkulonbseg-kampany>

³¹<https://www.szakszervezet.net/hu/noi-tagozat-hirei/1465-hatarozati-javaslatot-nyujtottak-be-egy-tobb-parti-egyuttmukodes-kereteben-az-apaszabadsag-erdekeben>

³²2010-ben aztán a Nők a Pályán (NAP) civil mozgalom indított népszavazási kezdeményezést a kvóta érdekében, de a szükséges 200.000 aláírás helyett csak 65.000-t tudtak összegyűjteni.

³³Szerk: Ilonszki Gabriella: A női kvóta Magyarországon. A 2007-es év vitája a politikai esélyegyenlőségről. Budapest, Szociális és Munkaügyi Minisztérium, 2008.

³⁴<https://nokjoga.hu/sites/default/files/filefield/2013-jun27-3-ernyoszerv-allasfoglalas-a-nok-politikai-reszvetele-demokratikus-ertek.pdf>

E. GONDOSKODÁS, SZOCIÁLIS SZFÉRA

Az elmúlt időszak egyik legsikeresebb civil mozgalma a Lépünk, hogy léphessenek Egyesület érdekvégyesítő akciósorozata volt, melynek során elérték, hogy a súlyosan, halmozottan sérült hozzátartozóikat, gyermekeiket otthon ápoló szülők magasabb pénzügyi ellátást kapjanak. A körülbelül 50.000 főt számláló társadalmi réteg (főleg nők³⁵) addig nyomorúságos összegből, havi 27 900 forintból gazdálkodhatott. Ezt sikerült megdupláznuk, gyermekek esetében megtripláznuk. Mozgalmuk sikere nyomán további céljaik, hogy az ápolási díj és gyermekek otthongondozási díja (gyod) megfelelő szintre emelkedjen, valamint az otthonápolást ismerjék el foglalkoztatásként, miközben az állam fejlessze a fogyatékosággal élő vagy idős rokonaikat otthon ápolók, illetve az önálló élethez támogatást igénylő, fogyatékosággal élő embereket ellátó szociális alapszolgáltatásokat is. A lobbizást egy érintett édesanya, Csordás Anett indította, és a kampány külön fejezetet kaphatna Lobbizási kisokosunkban, ugyanis szinte az összes itt bemutatott technikát bevetették: indítottak petíciót (50.000-en írták alá), küldtek lobbilevelet, szerveztek flashmobot, utcai akciókat és konferenciákat, felkeltették a média érdeklődését, levélküldő kampányt indítottak, koalícióban összefogtak egy nyugdíjas szervezettel (Nyugdíjasklubok és Idősek "Életet az éveknek" Országos Szövetsége) valamint szülői és fogyatékosügyi szervezetekkel, készítettek videót, nyomtattak egyenpólót és a Covid-19 alatt egyenreklám maszkot („Az otthonápolás munka”) és tartottak fórumbeszélgetéseket. 2018-ban Novák Katalin akkor családügyi államtitkár bejelentette, hogy 2019-től bevezetik a GYOD (gyermek otthonápolási díj) intézményét, míg a gyermekek jogán járó juttatás összege egységesen havi 100 000 forintra nőtt.³⁶ A mozgalom sikere nemcsak a professzionális kampányon múlt, hanem azon is, hogy sikerült minden politikai szereplőt maguk mellé állítani, egy szűk ügyre koncentráltak, elkerülték, hogy az ellenzéki oldallal azonosítsák őket, és, hogy a társadalom minden rétegében szimpátiát kiváltó, méltánylandó kérésüket egy magát családbaráttnak valló kormány nehezen tagadhatta volna meg.³⁷

F. PÉNZÜGYEK: NEMEKRE BONTOTT KÖLTSÉGVETÉS (GENDER BUDGETING)

Az Európai Női Lobbifeminista közgazdasági munkacsoportja dolgozta ki a Lila Paktumot³⁸, mely egy újfajta megközelítése a gazdaságtervezésnek. Ez a kritikai feminista közgazdaságtan. A Lila Paktum nem fogadja el a jelenleg egyeduralmú, fenntarthatatlan fejlődésre alapozó makroökonómiai modellt, mely az emberek, legfőképpen a nők és a természet kizsákmányolásán alapul, hanem egy megengedhető, mégis minőségi, mindenki számára elérhető univerzális szociális gondoskodási rendszer és infrastruktúra kialakítását tűzi ki célul. Ennek a nagy vízióknak egyik módszertani eleme a nemekre bontott költségvetés tervezés, a gender budgeting, melyet már több város, így Bécs, és Brüsszel néhány kerülete is alkalmaz. Ha minden döntés előtt megvizsgálják, valójában ugyanannyi pénzt költenek-e majd nőkre, mint férfiakra, automatikusan elbillen a mérleg egy szociálisabb, gondoskodóbb gazdaság felé. Az írás egyenesen odáig megy, hogy meghirdeti egy új európai Care Deal, gondoskodási megegyezés elindítását (a két világháború közötti amerikai New Deal mintájára, mely állami beavatkozással és programokkal kezelte a nagy gazdasági világválság hatásait). A Lila Paktum megfogalmazását, és a vele való lobbizást erősíti, hogy több évtizedes elméleti munkára alapozták, melyet feminista közgazdászok dolgoztak ki.³⁹

³⁵Tátrai Annamária: Az alanyi jogú ápolási díj rendszere és az ellátotti kör Magyarországon. http://old.tarki.hu/hu/news/2016/kitekint/szocpol/20160823_szocpol_monitoring_3_tatrai.pdf

³⁶<https://lepjunkhogylephessenek.hu/otthonapolas/>

³⁷A célkitűzéseket egyébként feminista oldalról érte kritika is, mondván ezáltal beleragadnak egy esszenciális női ápolói szerepbe. Betlen Anna: Minimálbért az otthonápolásért? Egy lépés előre, egy évszázad hátra.in. MÉRCE 2018. november 18. <https://merce.hu/2018/11/18/minimalbert-az-otthonapolasert-egy-lepes-elore-egy-evszazad-hatra/>

³⁸The Purple Pact. A feminist approach to economy. European Women's Lobby, 2019. https://www.womenlobby.org/IMG/pdf/purplepact_publication_web.pdf

³⁹Lásd pl. Marilyn Waring: If women counted (1988), vagy Riane Eisler: The Real Wealth of Nations: Creating a Caring Economics (2007) vagy a közgazdasági Nobel-díjas Amartya Kumar Sen munkásságát.

G. SZEXUÁLIS ÉS REPRODUKCIÓS JOGOK ÉS EGÉSZSÉG

A női emancipáció négy őstémája (a tanulás joga, szavazati jog, munkakörülmények és béregyenlőség a munkaerőpiacon, családtervezés eszközei) közül az egyik a fenti, angol betűszóval csak SRHR-nek (sexual and reproductive health and rights) nevezett terület. Az abortusz miatt az egyik legmegosztóbb kérdés mind közül, ahol mindkét oldalon sok nő áll az egyes mozgalmakban. Most egy olyan szeletét emelnénk ki ennek a nagy, átfogó témának, ahol nagy koalíciók születhetnek a nők jobb helyzetéért. Ez pedig a szülés. A kísért otthonszülés újra az 1980-as évek végén jelent meg Magyarországon, de legalizálásáért hosszú ideig folyt a küzdelem annak emblematikus alakján, dr. Geréb Ágnesen keresztül. Maga az otthonszülés is nagyon nagy viharokat kelt, és megosztja a nőket, de abban mindenki egyetért, hogy emberséges bánásmód illeti meg a szülő nőket, és hogy a szülés természetes és természeti jelenség, biztonságosabban szül kórházi körülmények között is az édesanya, ha nem sűrgetik a szülés lefolyását, ha megerősítő és támogató intim (részben női) közeg veszi körül, és csak a legindokoltabb orvosi beavatkozásokat végzik el rajta és információk alapján tudja meghozni szüléssel kapcsolatos döntéseit. Sajnos, ez még nem így van minden szülészeten Magyarországon. Ennek a megváltoztatásáért jött létre a Másállapotot a Szülészetben mozgalom⁴⁰, mely a nőközpontú szülést teszi középpontba. Hasonlóan a Lépünk, hogy léphessenek mozgalomhoz ők is alulról szerveződő érdekcsoport, politika-és pártfüggetlen, „együgyű”, egy ügyre fókuszáló közösség, s ez csak nőkből áll. A fiatal, kisgyermekes, főleg magasan képzett városi értelmiségi nőkből álló mozgalom a klasszikus lobbizást ötvözi az olyan innovatív módszerekkel, mint a következő szimbolikus utcai és online akciók: élőlánc, séta, beszélgetések, buborékfújó flashmob, szüléstörténeteket felolvasó maraton. Jelképük a rózsák, a Rózsák forradalma nevű akcióhetükön például a Lánchidat 2017-ben teletűzdeltek virággal. Mindig kisbabáikkal mennek ezekre az erőszakmentes, halk és vidám megmozdulásokra. Ezeket az atipikus, jól fotózható eseményeket a média is nagyon szereti, a mozgalom a nagy hírverés és a profi háttémunka eredményeként bejutott tárgyalni a minisztériumba is, és többek között az ő hatásukra családbarát szülészeti irányelvet dolgoztak ki. Szorosan együttműködtek tagszervezetünkkel, a szintén a szülési jogokért küzdő Emma Egyesülettel⁴¹ és a Semmelweis mozgalom a szülészet újjászületéséért mozgalommal, mely 2010-ben jött létre a Nemzetközi AnyaBaba-Barát Szülészeti Ellátásért Kezdeményezés magyarországi részeként.

H. SZEXIZMUS, ELŐÍTÉLETEK, KÁROS SZTEREOTÍPIÁK

A Női Érdek 2020 őszén indította el az Európa Tanács Állítsuk meg a szexizmust! kampányát az Európai Női Lobbival együtt, mely egy nemzetközi ajánlást népszerűsít. Az elmúlt időszakban indított kezdeményezések, mint például a #MeToo ráirányították a figyelmet a társadalom minden területén jelen lévő állandósult és kiterjedt szexizmusra. Az Európa Tanács erre válaszul fogadta el a szexizmus megelőzéséről és felszámolásáról szóló CM/Rec(2019)1 sz. ajánlását. A dokumentum a nemzetközi jogban elsőként tartalmazza a szexizmus definícióját, és megmutatja az összefüggést a mindennapi szexizmus jelensége és a nők elleni erőszak között; mivel mindkettő része annak a kontinuumnak, amely megteremti a leginkább a nőket és a lányokat sújtó megfélemlítés, félelem és hátrányos megkülönböztetés légkörét. A Női Érdeknek hála ma már magyarul is elérhető ajánlás igyekszik megvilágítani, miben áll a szexista viselkedés, továbbá konkrét módszereket kínál a kormányok és más érintettek számára, hogy fellépjenek a jelenség ellen. A kampány a klasszikus politikai lobbizást (politikusokkal való levelezés, találkozók, online szakmai konferencia) ötvözi egy intenzív közösségi média kampánnyal, mely az Európa Tanács vizuális elemeivel dolgozik. Ez utóbbi célja a közvélemény formálása, mely megteremtheti azt a nyomásgyakorló közeget, ami kikényszerítheti a döntéshozókból az intézkedéseket.⁴²

⁴⁰<http://masallapotot.hu/>

⁴¹<https://emmaegyesulet.hu/>

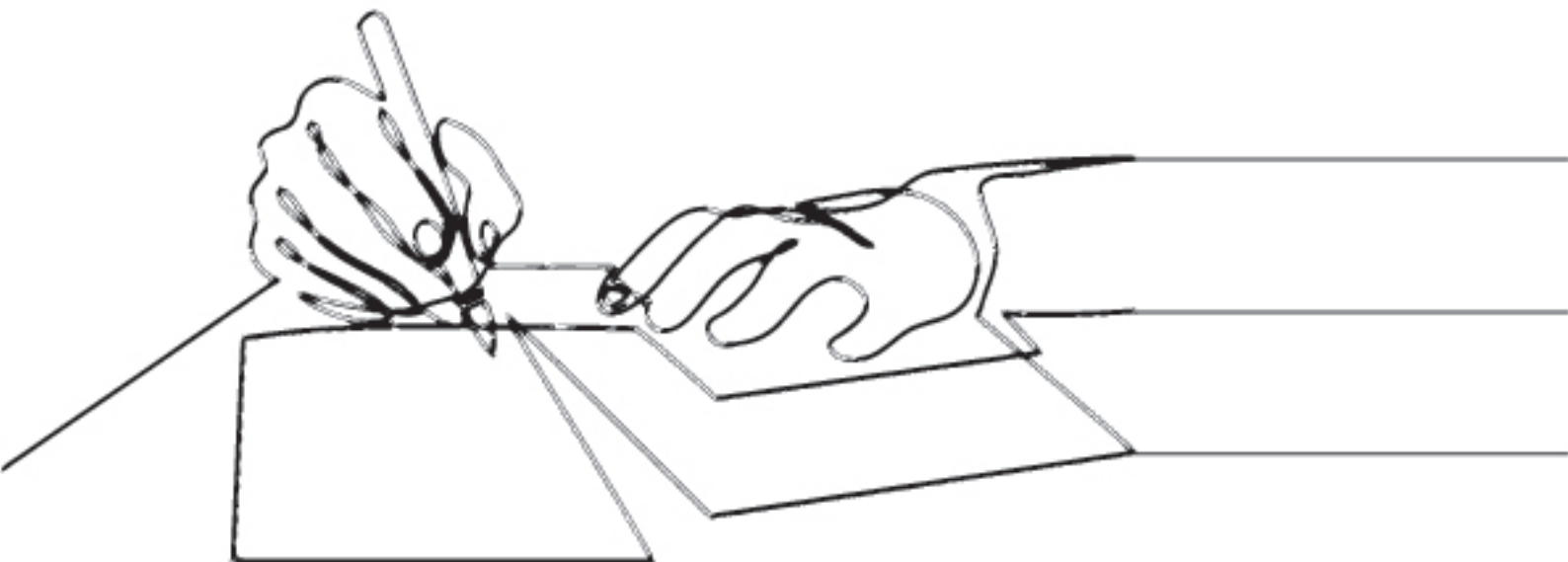
⁴²<https://www.coe.int/hu/web/human-rights-channel/stop-sexism>

HOGYAN LOBBIZUNK? LEHETSÉGES MÓDSZEREK:

A. LOBBILEVÉL

A lobbilevél, nevéből adódóan, olyan levél, melyet döntéshozóknak küldünk, hogy egy bizonyos dologról meggyőzzük őket. Általában egy törvényi vagy kormányzati döntés meghozatala előtt küldünk lobbilevelet a parlamenti képviselőknek, a tárgyalni készülő minisztereknek, kormánytagoknak. A modern világban ez már általában egy csatolmánnyal ellátott e-mail formáját ölti. A politikusok, vezető köztisztviselők nagyon elfoglalt emberek, rengeteg döntések előtt átfutandó anyaggal az asztalukon. Ezért a jó lobbilevél rövid, nem hosszabb egy oldalánál, akkor sem, ha a kérdés összetett. Nem várja el, hogy az olvasó az adott szakterületet ismerje, a fontosabb hivatkozásokat, adatokat, törvényi helyeket mind tartalmazza a levél maga, hogy háttérmunkát már ne igényeljen eldönteni a politikusnak, támogatja-e majd, vagy sem. A kulcsszavakat, fontosabb hivatkozási helyeket érdemes vastag betűvel kiemelni, hogy szinte át lehessen futni a jól tagolt levélen. A tárgyszó és a levél eleje tartalmazza pontosan, mely és mikor tárgyalandó törvénytervezetről fogunk írni, és már az elején szögezzük le az első mondatban, pontosan mit kérünk, támogassa-e, vagy ne támogassa a javaslatot. A levelet először valószínűleg egy titkárság olvassa majd, és a tárgyszó alapján rakják sorrendbe, könnyítsük meg a dolgukat. Kérésünket indokoljuk adatokkal, információkkal, s azzal, a tervezett törvény/intézkedés hogyan befolyásolná a nők, lányok sorsát. Ha a kérdés nagyon bonyolult, az egyoldalas lobbilevélnak lehet hosszabb melléklete is. Mint minden hivatalos levél, természetesen tartalmazza a civil szervezet logóját és teljes nevét, lehetőleg egy fejléces papíron, s mindenképpen a szervezet vezetője írja azt alá. A címzett lehet a törvénytervezetet betervező képviselő, vagy minden képviselő, minden esetben azonban érdemes több címzettnek is elküldeni (bizottságoknak, titkárságoknak is). Szövetségek és szakmai szervezetek gyakran készítenek egy általános lobbilevél-mintát, melyben a kérés és a szakmai tartalom szerepel, s az egyes tagok ezt a saját szervezetükre szabhatják. Így azonos tartalommal kapnak a politikusok több szervezettől is levelet, mely bizonyítja az adott tervezet népszerűségét vagy népszerűtlenségét. Ha szerencsénk van, és sikerrel járunk, küldjünk egy udvarias köszönőlevelet.

Példa: Az Európai Női Lobbi nők európai politikai részvételi 50/50 kvótakampányának lobbikészlete, a 10. oldalon mintalevelekkel.
https://medinstgenderstudies.org/wp-content/uploads/2014/03/in_english.pdf

B. NYÍLT LEVÉL

A nyílt levél hasonló célokat tűz ki célul, mint a lobbilevél, de a közvélemény is olvashatja újságokban és a médiában, nemcsak a címzett, ez növeli a számon kérhetőséget és nagy hatással lehet. A modern történelem egyik leghíresebb nyílt levele Émile Zola Vádolom! (J'accuse!) c. írása, melyet az antiszemita koncepciók per, a Dreyfus-ügy kapcsán jelentetett meg 1898-ban. A nyílt levél alkalmas lehet arra, hogy felfedjük álláspontunkat egy témában, és széleskörű dialógust indítsunk azzal kapcsolatban. A címzett egyszerre lehet több hatalmi pozícióban levő személy is, és az aláírók gyakran koalícióba tömörülnek. Ez a véleménynyilvánítási forma hasznos olyan esetekben is, amikor a levélírók esetleg megtorlás áldozatai lehetnek, amiért felhívják a figyelmet egy jogtípusra. Ha mindez a nyilvánosság előtt zajlik, kisebb az esélye a meghurcolásnak, letartóztatásnak.

Példa: Magyar nőszervezetek nyílt levele az Isztambuli Egyezmény ratifikálásáért (2018)

<https://nokert.hu/cs-20180125-2057/2337/1/nem-engedjuk-hogy-tovabbi-halogatás-ujabb-aldozatokat-koveteljen-felhivas-es>

Példa: Az Európai Női Lobbi és több női civil szervezet nyílt levele a nők elleni erőszak elleni küzdelem anyagi támogatásáért

<https://www.womenlobby.org/Open-letter-to-EU-Heads-of-State-Funding-the-fight-to-end-violence-against?lang=en>

C. SAJTÓKÖZLEMÉNY

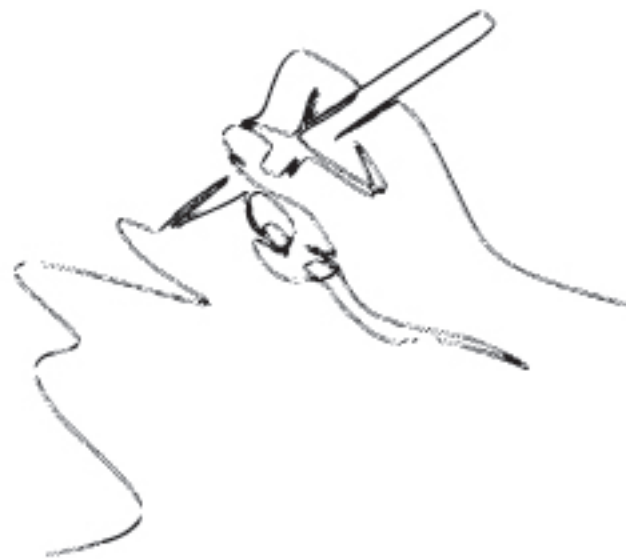
A jó sajtóközlemény írásakor nem szabad szem elől téveszteni, hogy a szerkesztőségek nagyon sok közleményt kapnak. A szerkesztők akkor fognak érdemben foglalkozni egyel, ha az érdekes, érhető, és valami megfogja őket benne. Ez általában a történet, a sztori. Olyan új vagy érdekes információt kell felvillantani, ami egy külsős számára is hasznos lehet. Ugyanebből az újságírói leterheltségből következik, hogy nincs idő hosszas, bonyolult közlemények végigolvasására. Akkor is egyszerűen, köznapian és az idegen szakszavakat kerülve kell fogalmazni, ha egy összetett dologról írunk. Lehetőleg olvasóbarát módon tagoljuk a szöveget, és ne írjunk hosszan. 4-5000 karakter általában az a hossz, amit a nem tudományos média egy témának szánni tud. Természetesen fel kell kelteni ugyan az érdeklődést, de maradjunk tárgyilagosak! Ha van fotónk, vagy infografikába illesztett statisztikánk, könnyebb láthatóvá tenni a bonyolult dolgokat is, és felkelteni a figyelmet iránta. Egyes civil szervezetek honlapjukon külön fület tartanak fent a sajtóközleményeknek, friss híreknek. Fontos tudni, hogy a Magyar Távirati Iroda Országos Sajtószolgálat, mely politikai, társadalmi, kulturális és civil szervezetek és közpolitikai szereplők állásfoglalásait közli, előzetes szerződés után ingyenes helyet biztosít a szabályosan megfogalmazott sajtóközleményeinknek.

D. VÉLEMÉNYCIKKEK (ANGOLUL:OP-ED)⁴³

A véleménycikk, mint műfaj, a klasszikus printúrságok világába tartozik, ahol még van címlap, de olvasható online hírportálokon is. A nyilvános vita demokratikus eszköze. Valószínűleg generációs különbségek lehetnek abban, kinek természetes és kedvelt műfaja ez, s kihez áll közelebb a rövid videós műfaj. A modern műfajok rövideége azonban sokszor a mondanivaló kárára megy, hiszen azok a társadalmi-hatalmi-kulturális kérdések, amikkel a feministák foglalkoznak, nem egyszerűek, és érdemes időt hagyni azok árnyalt kifejtésére. Egy véleménycikk-nevéből fakadóan-bár keverhet viharokat, nem fogja azonnal megváltoztatni a világot, hanem szubjektív véleményt közöl, és meggyőzni igyekszik. Rajta keresztül bevihetünk a közbeszédbe rizikósabb dolgokat is, hisz „csak egy vélemény”, amiről majd lehet vitázni, válaszcikkre válaszolni hétről hétre. A jó véleménycikk egy témára koncentrál, és bár briliáns írás, van íve, van jó szerkezete, meghökkent esetleg, mégis érhető nyelven íródott, hiszen nem szakmai, tudományos cikk.

Jó példa erre a Dr. Grád András az ÉS-ben megjelent véleménycikkére adott válasz Betlen Anna tollából a nők elleni erőszakról: Betlen Anna: Más magyarázatom nincs.⁴⁴

E. TUDOMÁNYOS CIKKEK, SZAKÉRTŐI ANYAGOK

A feminista és társadalmi nemek (gender studies) kutatók és a nőmozgalmi aktivisták, illetve érdekvédők kölcsönösen használják egymást tudását és tapasztalatát, bár az átjárás a kétszféra között nem mindig egyértelmű. Szakpolitikai javaslatok, háttéranyagok és konzulensi szakértői anyagok gyakran születnek tapasztalt feminista aktivisták tollából, ezeket gyakran nagyon gyors határidővel kell előállítani, amit az egyetemi és kutatóintézeti szféra munkatársai nem mindig tudnak vállalni. Lobbizásunkat mindig alá kell támasztani adatokkal, érvekkel és néha a tudományra való hivatkozással is. Ha ilyen kutatás éppen nincsen, megírathatjuk vagy megírhatjuk mi magunk. Nemekre bontott adatokért a KSH vagy az Eurostat, speciális, a nemek egyenlőségére vonatkozó anyagokért az Európai Unió háttérintézményei, az Európai Nemek Egyenlősége Intézet (EIGE) és az Alapjogi Ügynökség (FRA) oldalain érdemes kutatni. Nemzetközi szervezetek, mint a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD), a Gazdasági Világforum, a Világbank, a Nemzetközi Valutaalap (IMF) az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ=OECD), az Európa Tanács (Council of Europe), az Európai Parlament és Bizottság, valamint az ENSZ Nők (UN Women) mind készítene a nők helyzetéről jelentéseket, kutatásokat. Emnyőszerületünk, az Európai Női Lobb szintén több rövid összehasonlító kutatást végzett. Az Európai Unió Erasmus+ programjában, és különböző kutatási programjaiban, valamint az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat (volt MTA) Társadalomtudományi Kutatóközpontjában is található hasznos tanulmányokat, projekteket, melyekből érveink alátámasztására tudományos eredményeket kereshetünk ki. A Női Érdek 2014-ben jelentette meg hiánypótló kötetét, a Nőtlen évek árát, mely a rendszerváltástól 2013-ig eltelt időszak nőpolitikai intézkedéseit vette górcső alá szakpolitikai áganként.⁴⁵

⁴³Az angol op-ed az opinion and editorials page vagy az opposite the editorial page rövidítése. Az editorial a főszerkesztő cikke.

⁴⁴<https://www.es.hu/cikk/2019-03-14/betlen-anna/mas-magyarázatom-nincs.html>

⁴⁵Szerk: Juhász Borbála: A nőtelen évek ára- a nők helyzetének közpolitikai elemzése 1989-2013, Magyar Női Érdekvédelem Szövetség, Budapest, 2014, http://noierdek.hu/2/wp-content/uploads/2016/09/notlen.evek_ara_.pdf

F. NEMILEG BONTOTT ADATGYŰJTÉS

Jó társadalom-és gazdaságpolitikai intézkedéseket csak a társadalom ismeretére alapozva lehet meghozni. Ehhez elengedhetetlen a statisztika. Azonban a nemsemleges statisztika megfoszt bennünket attól a tudástól, hogy csoportként megvizsgálhassuk, mennyi a női és férfi bűnelkövető, mennyi a nők és a férfiak bére hasonló beosztásban, milyen pártpreferenciái vannak a nőknek és a férfiaknak, milyen gyakran kapnak infarktust a nők és a férfiak, stb. Bár európai uniós tagságunk miatt a KSH köteles az adatokat nemi bontásban felvenni, azok gyakran nem jelennek meg a táblázatokban, nehéz rájuk keresni. A KSH 2000 óta évente, két évente jelenteti meg Nők és férfiak c. tematikus statisztikai zsebkönyveit. A zsebkönyvben összegyűjtötték azokat a főbb mutatókat, melyek bemutatják a nők és férfiak helyzete közötti, statisztikailag megragadható eltéréseket. A visszatekintő idősorok lehetőséget adnak az időbeli változások nyomán követésére. Az egyes fejezetek végén található európai országokra vonatkozó adatok pedig lehetőséget nyújtanak a nemzetközi összehasonlításra.⁴⁶ Az EIGE évente adja ki a nemek egyenlőségére vonatkozó indexét, mely tematikusan gyűjtött statisztikai adatokra alapoz. 2019-ben Magyarország 51,9 pontot ért el a 100-ból, s ezzel csak Görögországot előzte meg. Az aranyérmes Svédország 83,6 pontot kapott. Az EIGE honlapján a nemekre bontott statisztikák külön részt kaptak.⁴⁷

G. MÉDIAKAMPÁNYOK ÉS KÖZÖSSÉGI (SOCIAL) MEDIA KAMPÁNYOK

A médiakampányt az különbözteti meg az egyszerű sajtóhírtől, sajtónyilatkozattól vagy véleménycikktől, hogy stratégiai tervezés előzi meg, és egy hosszabb távú, több felületet is felölelő „körkörös letámadást” valósít meg. A jó médiakampány célja, hogy felhívja a figyelmet egy témára, befolyásolja a közvéleményt általában, vagy egy közpolitikai döntés előtt. A nagyobb civil szervezetek saját sajtó-és média munkatárssal vagy akár egy egész osztállyal dolgoznak, aki megtervezi, összehangolja, és végig viszi a kampányt, a vizuális elemek egységesítésétől kezdve a tartalmi elemek megjelentetéséig. A médiakampány módszertan az üzleti életből ered, és a politika is ezeket használja. Elemei lehetnek: sajtóközlemény, cikkek, cikksorozatok, tv és rádióinterjúk, podcastok, rövid videók, plakátkampány, új honlap, vagy alhonlap, szórólapok, matricák, és egyéb reklámhordozó eszközök (a 2020-as Covid-19 világjárvány idején például a Női Érdek az Európa Tanáccsal és az Európai Női Lobbival közös Állítsuk meg a szexizmust! kampány során Szexizmus: Vedd észre! Nevezd nevén! Állítsd meg! feliratú textimaszkokat ajándékozott a résztvevőknek) de élhetnek olyan modern módszerekkel is, mint a „médiashack”, a gerillamédia kampány. Ez utóbbiak azért lehetnek jók a kisebb civileknek, mert nem kerülnek csillagászati összegekbe, csak fantázia és humor kell hozzá. A médiashack egy kitalált hírt, személyiséget vezet be, ezzel nagy figyelmet generál, majd nyilvánosságra hozza a valódi célt: ez civil szervezetnél általában nem egy termék, hanem egy társadalmi üzenet. Mivel a végén mi magunk leplezzük le a „csalást”, nem összekeverendő az álhírekkel (fake news). Erre példa a Fiala Képzőművészek Stúdiója Egyesület abortusz turizmust „népszerűsítő” honlapja is (abtourism.com), egy 2014-es médiashack (valójában egy Norvég Civil Alap által támogatott projekt), melynek igazi célja az volt, hogy felhívja a figyelmet a szexuális nevelés, hozzáférhető fogamzásgátlás és magas szintű családtervezési szolgáltatások fontosságára. A projekt végül a hazai jogszabályi környezetben megtévesztőnek bizonyult, közérdekű bejelentés nyomán vizsgálat indult ellene, majd bezáratták fiktív tájékoztatásra hivatkozva.⁴⁸ A médiakampányokat pontos menetrenddel kell megtervezni, és fontos, hogy mérhető legyen az elérés, az eredményesség.

⁴⁶Nők és férfiak Magyarországon, 2017 (KSH, 2019), http://www.ksh.hu/apps/shop.dok?p_id=1041570&p_mezo=MINTA

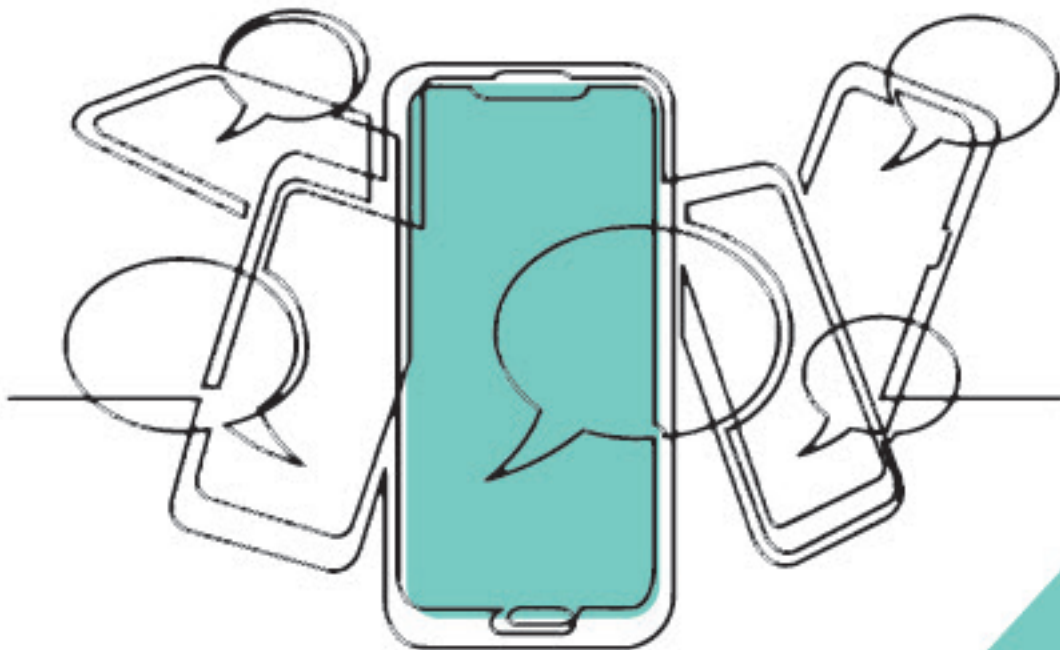
⁴⁷<https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2019/HU>
<https://eige.europa.eu/gender-statistics/dgs>

⁴⁸Sebestyén Andrea: Az abortuszról és a jogi feminizmusról- az „abortusztanácsadás” és az „abortuszturizmus esete Magyarországon”. In Állam és jogtudomány. LIX. évfolyam.2018/1. 93-110. WWW. <https://jog.tk.mta.hu/uploads/files/2018-01-Sebestyena.pdf>

A XXI. század egyik nagy információs forradalma pont a gyorsan változó közösségi média (Facebook, Instagram, Twitter, Youtube, Whatsupp, Tiktok, stb.) berobbanása a média világába. Az eredetileg felhasználó adatok használata révén politikai tényezővé váltak, választásokat, népszavazásokat dönthetnek el (lásd pl. Brexit). Mivel alapesetben ingyen van, és gyors, a civil mozgalmak is rákaptak az ezen felületeken való kommunikációra, és a donorok is igencsak szeretik, mert számolható a lájkok száma. A sikeres közösségi médiakampányok a módszereket a marketing világból merítik, a civil szervezeteket néhány donor néha maga képi ki erre a „halászati módszerre” profi médiás szakemberekkel. Az internet adta lehetőség, hogy a különböző platformokat egy kattintással/suhintással össze lehet kötni egymással, így még több emberhez ér el (ezt segíti például az un. hashtag, vagyis kettőskereszt, ami kereszthivatkozásokkal köt össze hasonló témákat az interneten). A magyar nyelv sajátosságai miatt a brüsszeli és washingtoni politikában szinte kötelezően használt Twitter nálunk kevésbé tölt be fontos szerepet.

A közösségi média a gyorsaságra, képiségre és egyszerűsége, valamint az illékonyagra épít. Ami ma egyszerre sok embert elérő FB esemény például, holnap talán már el is tűnik az új és újabb információk áradatában. A marketingből átvett stratégiával fontos a célcsoportot pontosan belőni: kinek szeretnénk eljuttatni az üzenetet, kit szeretnék mozgósítani. Fiatalok, középkorúkat, tanárokat, üzletasszonyokat, fővárosiakat, vidékieket, egyetemi végzettségűeket vagy középfokú végzettségűeket, stb? Ez az algoritmusok segítségével részben már könnyen behatárolható online hirdetésekénél. A célcsoport igényeinek kifürkészését az un. „social listening” (közösségi médiajelenlétbe való hallgatódzás) módszerével is megtehetjük. Ilyenkor a nők bizonyos célcsoportját vizsgáljuk, megnézzük, milyen kulcsszavakat, „hashtageket” használnak leggyakrabban, milyen témák merülnek fel, milyen kommentek születnek.

A siker titka a jól tervezettség, gyorsaság és éberség és az a trükk, hogy a célközönséget magát is felhasználjuk üzenetünk terjesztésére. Gyakran egy már meglévő spontán mozgalomra is építhetünk. A nők molesztálása, szexuális zaklatása ellen indult híres #metoo mozgalom is egy ilyen, egy hagyományos újságban, a New York Times-ban megjelentetett, Harvey Weinstein producert leleplező oknyomozó cikk ihlette spontán vallomások történetmegosztásból kiindult mozgalom, olyannyira, hogy 2017-ben a Time magazin ezt választotta az év emberének.

H. NÉPSZAVAZÁS

A népszavazás (referendum) a közvetlen demokráciagyakorlás eszköze, mely kiegészíti a közvetett demokráciát, a választott képviselők által való hatalomgyakorlást.⁴⁹ Az országos népszavazási kezdeményezés szervezője csak az országgyűlési képviselők választásán választójoggal rendelkező személy, párt vagy egyéb egyesület lehet. Az az egyesület, amely nem minősül pártnak, csak olyan kérdésben lehet népszavazási kezdeményezés szervezője, amely a létesítő okiratában szereplő tevékenységi körrel kapcsolatos. Az országos népszavazás akkor érvényes, ha az összes választópolgár több mint fele érvényesen szavazott. Eredményes országos népszavazásról pedig akkor beszélhetünk, ha az érvényesen szavazó választópolgárok több mint fele a megfogalmazott kérdésre azonos választ adott. A helyi népszavazás célja, hogy az érintett választópolgárok közvetlenül hozzanak döntést valamely, a települést vagy a megyét, illetőleg annak egy részét érintő lényeges kérdésben. A helyi önkormányzat képviselő-testülete helyi népszavazást rendelhet el a képviselő-testület hatáskörébe tartozó ügyben.

A rendszerváltás óta 2020-ig hét alkalommal került sor országos népszavazásra Magyarországon, ezek egyike sem kapcsolódott a nőkhöz, és az alacsony részvétel miatt három is érvénytelen lett közülük. A népszavazási törvény 2014-ben szüntette meg a népi kezdeményezés intézményét, Országos népi kezdeményezést addig legalább 50 000 választópolgár nyújthatott be. Az országos népi kezdeményezésben megfogalmazott kérdést az országgyűlés köteles volt megtárgyalni. 2012-ben Halász Pálma, az Élet-Érték Alapítvány vezetője a nők elleni erőszak ellen hosszú idő óta küzdő tagszervezeteinkkel, a Nane és a Patent Egyesülettel, valamint az Avon kozmetikai cég segítségével 103 ezer aláírást gyűjtött össze azért, hogy a parlament önálló törvényi tényállásban büntesse a családon belüli erőszakot. Ez több, mint a duplája volt, a népi kezdeményezés sikeréhez akkor szükséges ötvétezer aláírásnak. Ez is hozzájárult, hogy 2013-tól a Büntető törvénykönyvbe belekerült a „kapcsolati erőszak” tényállása.⁵⁰

E. EURÓPAI POLGÁRI KEZDEMÉNYEZÉS (ECI EUROPEAN CITIZENS' INITIATIVE)

A Lisszaboni szerződés teremtette meg a lehetőségét 2012-ben ennek a népszavazási formának. Ha egymillió uniós polgár összefog, az Európai Bizottságot jogalkotási javaslat előterjesztésére szólíthatja fel az EU szakpolitikai területeinek egyikén. Ezek közül elvileg bármelyik vonatkozhat női témákra is, de talán a foglalkoztatási és szociális ügyek, a fogyasztóvédelem, a migrációs és uniós belügyek, a jogérvényesülés és alapvető jogok, valamint a közegészségügy azok a területek, ahol leginkább elképzelhető, hogy nők és lányok milliói számára fontos kérdésekben aláírásokat lehessen gyűjteni. Az európai polgári kezdeményezés indításához először létre kell hozni egy szervezőbizottságot, mely legalább hét olyan uniós polgárból kell állnia, akik állandó lakóhelyük szerint legalább hét különböző tagállamot képviselnek. Az Európai Bizottság azonban nem köteles tárgyalni a befogadott kezdeményezéseket. Eddig összesen öt sikeres kezdeményezés volt, ezek témái időrendi sorrendben: Right2Water (A víz és a szennyvízhálózat emberi jog! az egészséges ivóvízhez való hozzáférés biztosításáért), One of Us (Egy közülünk!, az emberi embriók kutatási célú felhasználása ellen) Stop Vivisection (az állatok tudományos célú élveboncolása ellen), Ban glyphosate and protect people and the environment from toxic pesticides (a glifozát tartalmú gyomirtók betiltásáért), s talán a Magyarországon legismertebb Minority Safepack (Nemzeti Kisebbségvédelmi Kezdeményezés- Egemillió aláírás a sokszínű Európáért!). Női és társadalmi nemekkel kapcsolatos téma még nem merült fel.

⁴⁹Alapvető szabályait és elveit az Alaptörvény fekteti le 8. cikkében. A részletes szabályokról a népszavazás kezdeményezéséről, az európai polgári kezdeményezéséről, valamint a népszavazási eljárásról szóló 2013. évi CCXXXVIII. törvény rendelkezik.

⁵⁰Btk 212/A §

J. ALÁÍRÁSGYŰJTÉS-PETÍCIÓ

A népszavazási kezdeményezésnél kevesebb aláírás is elegendő lehet egy sikeres aláírásgyűjtési akciónál, más néven petíciónál. A petíció egy hivatalos személynek címzett panasz vagy kérvény, melyet több ember, szervezet aláír. Az Európai Unió egyenesen petíciós jogot ad minden állampolgárának a Maastrichti Szerződés hatálybalépése óta.⁵¹ Minél több az aláírás, annál nagyobb a hatás. Hagyományosan papíron, kitelepült standokon, és nagy emberi erőforrás befektetéssel lehetett civileknek petíciót indítani. Az online aláírásgyűjtő oldalak azonban hamar népszerűvé váltak, s a petícióindítás egyszerűvé és olcsóvá vált, és a határokon is átívelővé tette az aláírásokat. A nemzetközi aláírásgyűjtő oldalak általában egy jól meghatározott ideológiai csoport által fontosnak tartott témákban mozgósítanak, mindig személyessé téve az üzeneteket. A progresszív oldalon ilyen az amerikai Avaaz, a Change.org, a Care2.com, míg az ultrakonzervatív oldalt támogatja a spanyol Citizengo. Az online petíciók Magyarországon is hamar népszerűek lettek, és magyar oldalak is elindultak, ilyen a peticiok.com, és a helyi ügyekért kiálló AHang is. Az aláírásgyűjtő oldalak nemcsak azonos értékrendű embereket gyűjtenek egybe, hanem aktív közösséget is létrehozhatnak egy-egy petíció körül. Ezt szolgálja az aláírók informálása a számokról, a célokról, és bevonásuk véleményük kikérésével. Ha elég aláírás összegyűlt egy témában (itt nincsen olyan minimum határ, mint a népszavazásoknál), a petíció indítója eljuttatja azt a döntéshozókhöz, vagy a címzetthez, akár a média jelenlétében is történhet az átadás. Tagszervezetünk, a Nane Egyesület például a következő petíciókat indította az elmúlt években: Hatékony fellépést a nők elleni és családon belüli erőszak ellen (2016, 7125 aláírás), Nőszervezetek szolidaritási nyilatkozata dr. Geréb Ágnes mellett (2012, 1327 aláírás), Pedofília-mentes Magyar Narancsot! (tiltakozás egy A filmtörténet 10 halálos Lolitája c. filmkritika ellen, mely kiskorú lányokat szexualizált, 2014, 578 aláírás) Tv2-Eden Hotel (tiltakozás egy szexuális erőszak gyanúját kimerítő jelenet bevágása ellen, 2015, 489 aláírás). A címzettek itt politikusok, a kormány miniszterei, a bíróságok, illetve szerkesztőségek voltak. A témák fontosságához képest nem volt könnyű sok aláírást gyűjteni, ez is bizonyítja, hogy bár könnyű online petíciót indítani, de nagy energiabefektetés (és a célzott fizetett hirdetések miatt akár anyagi is) komoly eredményeket elérni.

K. SZEMÉLYES TALÁLKOZÓK

A döntéshozókkal való személyes találkozók folyhatnak formális (minisztériumi civil-szakértői munkacsoportok, konferenciameghívások, egyeztetések) és informális keretek között. Ha ez utóbbi a helyzet, és mi kezdeményezünk találkozót, fontos, hogy tiszteletben tartsuk a partner idejét. A köztisztviselők és a politikusok általában nagyon elfoglaltak, ezért az időpontban és helyszínben nekünk kell alkalmazkodnunk. Nagy valószínűséggel a találkozót a titkár/titkárnök fogja velünk egyeztetni, ők a politikusok és osztályvezetők, államtitkárok kapuőrei. Érdemes megjegyezni a nevüket, és elmenteni a telefonszámukat. Sok múlhat azon, ők segítőkészek-e velünk. A találkozóra érkezünk nagyon pontosan, és a helynek megfelelő öltözetben. Minisztériumokban, nagykövetségeken és az országházban időt kell hagyni a biztonsági beléptetőrendszeren való átjutásra is, és kell legyen nálunk személyigazolvány. Ha van papír információs anyagunk, azt vigyük magunkkal, ha egy konkrét ügyben lobbizunk, a főbb kérésünket és indoklásainkat (akár egy kinyomtatott lobbilevelet) adjuk oda papíron, hogy a partner később is visszatérhessen rá. A találkozó után feltétlenül írjunk egy udvarias köszönő levelet/ e-mailt, és ha kezdeményezésünk sikerrel járt, csatoljunk vissza egy újabb hálálkodó levélben. Ha a találkozó célja általános érdeklődés volt, tegyük rendszeressé, évente-fél évente próbáljunk kérni egy találkozót. Ha külföldön futunk össze egy magyar politikussal egy nemzetközi konferencián vagy brüsszeli ülésen, feltétlenül mutatkozzunk be, és kezdeményezzünk beszélgetést, akkor is, ha nincs vele konkrét lobbicélunk. Gyakran más környezetben könnyebb beszédbe elegyedni a döntéshozókkal.

A személyes találkozók egy speciális alfaját jelentik a szervezett sajtóreggelik, az üzleti életből átszivárgott rövid „power breakfastek”, mikor a sajtó képviselőivel, vagy döntéshozókkal kötetlen formában ülünk le megbeszélni szakmai kérdéseket korán reggel egy étteremben.

Legendák övezik a (férfi) politikusok szabadidős találkozásait, ahol minden eldőlhet: a vadászatokat, labdarúgó meccseket, golf-vagy teniszklubokat, szaunákat, és nagy alkoholos vacsorákat. Nőszervezetként ezekre kisebb az esélyünk eljutni, de ne sajnáljuk ezt.

⁵¹A jogalap az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 20., 24. és 227. cikke, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájának 44. cikke.

I. TÜNTETÉS, NŐSZTRÁJK

A tüntetés a lobbizás radikális formája, sikeresen egészítheti ki érdekérvényesítő munkánkat. Sok ember jelenléte tömegtámogatást jelent, és nyomásgyakorlás, de kisebb tömeg esetén is sikeresek lehetünk, mert a jó vágóképek miatt a sajtó szeret tüntetésekre járni. Az elmúlt években az Amerikai Egyesült Államokban (a Trump megválasztásakor indított Women's March mozgalom, 2017 óta) és Lengyelországban (az abortuszszigorítás ellen indított női sztrájk és tüntetéshullám, az Ogólnopolski Strajk Kobiet, 2016 óta) is gigantikus tüntetéseket és vonulásokat szerveztek nők, és ezzel befolyásolták a politikai közbeszédet, és komoly közösséget alkottak. A tüntetések fontos része lehet a közös vizuális szimbólum, az amerikai nőknél ez a horgolt vagy kötött rózsaszín puncsapka volt (utalva Trump onimózus mondatára: Ragadd meg a nőt a puncijuknál fogva!), a lengyel nőknél a fekete szín. Tagszervezetünk, a NANE Egyesület minden évben megszervezi figyelemfelhívó sétáját a nők elleni erőszak ellen november végén, a Néma Tanús felvonulást, melynek szimbóluma az elmúlt évben közeli hozzátartozójuk által meggyilkolt nőt idéző piros farost női sziluettek. A néma vonulást mindig megelőzi egy szakmai konferencia, ahol túlélők is megszólalnak, és egy aktuális problémára hívják fel a döntéshozók figyelmét, és közpolitikai, jogi vagy protokollbeli változást követelő javaslatokat is nyilvánosságra hoznak. 2019-ben például kiemelten foglalkoztak a kisgyerekes bántalmazott nők helyzetével, akiket volt férjük/partnerük a közös gyerekeken keresztül zsarol tovább gyakran a helyzetre vak szociális és gyermekvédelmi intézményrendszer támogatásával.⁵²

M. FLASHMOB-VILLÁMCSÖDÜLET

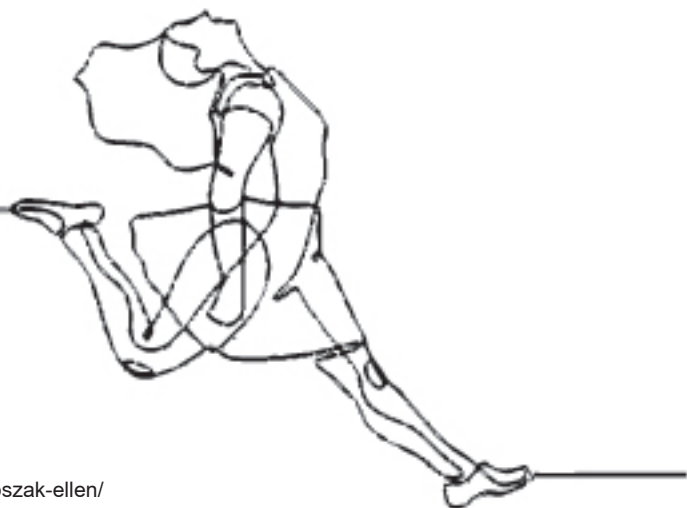
A tüntetés egy speciális változata a flashmob, mely vagy zenés-táncos, vagy drámai performanszon keresztül fejezi ki követeléseinket. Az egyik leghíresebb világméretű női flashmob egy gyógyító tánc, a Vaginamonológok szerzője, Eve Ensler indította el 2013-ban. A Onebillionrising (Egymilliárd nő ébredése) időben a Valentin-napi Vaginamonológok februári jótékony célú felolvasásához kötődő köztéri tánc, mely a nők elleni erőszak és a nők globális elnyomására hívja fel a figyelmet. A Női Érdek és a Nőkért Egyesület médiaszemélyiségekkel és önkéntesekkel az első évtől kezdve szervezi meg Budapesten a táncot, beszédekkel és erős médiakampánnyal megtámogatva. A 2020-as eseményre egy óriási jótékonyági koncert végén került sor, melyet a Nem tehetsz róla, tehetsz ellene közösség szervezett a nők elleni erőszak elleni állami fellépésért Legyen nőnap! címen. A koncert bevételét a Patent Egyesület áldozatokat segítő Nőjogi Persely kezdeményezése kapta meg.

<https://www.onebillionrising.org/>

A 2014-es budapesti esemény élő közvetítése
<https://www.youtube.com/watch?v=wX94pLxI9Jc>

Beszámoló a Legyen nőnap! koncertről:
<https://merce.hu/2020/03/08/a-bantalmazas-nem-lehet-a-kulturank-resze-a-noket-ero-eroszak-ellen-demonstráltak-a-hosok-teren/>

⁵²<https://merce.hu/2019/11/23/szazak-vonultak-neman-a-nok-es-gyermekek-elleni-eroszak-ellen/>

JÓ PÉLDÁK: MI MŰKÖDÖTT TAGSZERVEZETEINKNÉL ÉS NEMZETKÖZI TÁRSSZERVEZETEINKNÉL?

A. MAGYARORSZÁG - ROMA NŐK SZÜLÉSZETI ELLÁTÁSA

Egy nemzetközi szervezet stratégiai pereskedésének folyamányaként két Női Érdek tagszervezet: a Regina Alapítvány Miskolc és az Emma Egyesület sikeresen kombinálta a közösségépítést, valamint a felnőttképzést egy észak-magyarországi kistelepülésen. A stratégiai per háttérét az adta, hogy a Miskolci Kórház szülészeti osztályán a szülő nőt kísérő apától, vagy rokontól, barátnőtől a szülőszobában kötelező kórházi védőfelszerelésért éveken át pénzt kértek a kórház alapítványi számlájára. A kezdetben 3000-5000 forintos alapítványi hozzájárulás, majd később egységesen 2500 forintban megállapított térítési díj a szegény roma családokat nehéz helyzetbe hozta, nem tudták ezt a díjat kifizetni. Az Európai Roma Jogok Központja (ERRC) nemzetközi roma jogvédő szervezet indított pert diszkrimináció miatt, melyet meg is nyertek, a másodfokú bíróság végül 2 millió forintra büntette a kórházat. Ezt az ítéletet a Kúria hatályában fenntartotta. Mindezt megelőzően a kistelepülésről származó, egyik érintett roma kismama az Egyenlő Bánásmód Hivatalnál is ügyet indított megalázó bánásmód miatt.⁵³ A jog útján való igazságszolgáltatást a két tagszervezet innovatív módon kiegészítette egy hosszú távra szóló közösségépítő munkával, melynek célja az volt, hogy a roma nők ki tudjanak állni magukért és társaikért a szülészeten, és megváltoztassák a roma nőkkel szembeni megkülönböztető bánásmódot a kórházban. Ezért egy, a közösség igényeire szabott, saját fejlesztésű képzésre alapozva dúlaképzést indítottak 2020-ban alsózsolcai családasszonyok részére, akik közül hat el is végezte a képzést, és már részt vettek segítőként roma társaik szülésénél. A tapasztalatok nagyon pozitívak voltak. Kishonthy-Kardos Rita, a Regina Alapítvány Miskolc munkatársa nagy előrelépésnek tartja, hogy a kórház dolgozói és a közösségi dúlák már személyesen is találkoztak, és azóta van terepe az egyeztetéseknek a szüléskísérések kapcsán.

⁵³Balogh Lídia-Gellér Judit: Roma nők hátrányos megkülönböztetése a szülészeti ellátás során: két magyarországi jogeset, háttérrel. Fundamentum 2019/ 1-2 <http://fundamentum.hu/sites/default/files/fundamentum-19-1-2-17.pdf>

B. FRANCIAORSZÁG - EGYENLŐSÉG ALAPÚ PROSTITÚCIÓS MODELL BEVEZETÉSE

2016 április 13-án elfogadták a francia abolicionista törvényt, mely a prostitúcióban élő nőket hivatott segíteni az északi, kliensbüntető modell átvételével. A törvény, mely azóta már sikeresen átesett két éves felülvizsgálatán, a prostitúcióból kilépő nők megerősítésén és szociális, jogi és gazdasági segítségével alapul, miközben az emberkereskedelem prostitúciós célú áldozatait még fokozottabban védi. A törvény előkészítése tíz évet vett igénybe, és a francia feministák, más, emberkereskedelem áldozataival foglalkozó civil és egyházi szervezetek, és elkötelezett társutas politikusok lobbizásának eredményeként született meg. Az alábbiakban ezt a tíz éves koalíciós össz-lobbizást tekintjük át.⁵⁴ 2009-ben indította el a Mouvement du Nid civil szervezet jogérvényesítő kampányát egy prostitúciómentes Európáért. Akkor a francia közbeszéd még ott tartott, hogy a „legősibb szakma” eufémizmussal illette a prostitúciót és a második világháború után bezárt bordélyok újranyitása is terítéken volt. Alapos szakértői háttér munka után 17 szervezet nyújtotta be az országgyűlésnek regionális szimpóziumokon kidolgozott, tízpontos javaslatcsomagját a prostitúció rendszerének megreformálására. A Mouvement du Nid, a Fondation Scelles és az Amicale du Nid 2012-ben abolíciós koalíciót alapított, mely hamarosan már 50 tagot számlált. Az Európai Női Lobbi Brussels Call csoportjában is aktív szerepet játszó Fondation Scelles munkatársai belső közlése szerint sikerüket részben az hozta el, hogy egyetlen egy ügyre koncentráltak, a koalíciós tagszervezetek minden más nézeteltérésüket félre tették, és jelentős számban bevontak férfiakat is, nemcsak női feminista ügy volt a koalíció (mint korábban jeleztük, a feminizmus maga is roppant megosztott a kérdésben). A szexért nem fizető, abolicionista férfiak közössége, a Zéromacho például manifesztumot adott ki az egyenlőségen, kölcsönös vágyon alapuló érzéki kapcsolatok védelmében.⁵⁵

⁵⁴Angol összefoglaló a törvényhez vezető útról. <http://www.cap-international.org/wp-content/uploads/2017/04/CAP-brochure-MARS2017-EN-WEB3-1.pdf> A résztvevő francia szervezetek. Mouvement du Nid: <https://mouvementdunid.org/> Fondation Scelles <http://fondationscelles.org/en/> Amicale du Nid <https://amicaledunid.org/> Féministes en Mouvement <https://feministesenmouvements.wordpress.com/>

⁵⁵<https://zeromacho.wordpress.com/>

FELHASZNÁLT IRODALOM

Alemanno, Alberto: *The Good Lobby The European Guide to Citizens Lobbying*. Lobbying Toolkit, 2019.

Bartha, A. *A vállalatok és a kormány közötti stratégiai megállapodások Magyarországon. Lobbizás bizonytalan üzleti és szabályozói környezetben*, Budapest: Transparency International Magyarország, 2014. <https://transparency.hu/wp-content/uploads/2016/03/A-v%C3%A1llalatok-%C3%A9s-a-korm%C3%A1ny-k%C3%B6z%C3%B6tti-strat%C3%A9giai-meg%C3%A1llapod%C3%A1sok-Magyarorsz%C3%A1gon-Tanulm%C3%A1ny-a-lobbiz%C3%A1sr%C3%B3l.pdf>

Betlen Anna: *Más magyarázatom nincs*, ÉS 2019.március 14. <https://www.es.hu/cikk/2019-03-14/betlen-anna/mas-magyarazatom-nincs.html>

Betlen Anna: *Minimálbért az otthonápolásért? Egy lépés előre, egy évszázad hátra*.in. MÉRCE 2018. november 18. <https://merce.hu/2018/11/18/minimalbert-az-otthonapolasert-egy-lepes-elore-egy-evszazad-hatra/>

Bíró-Nagy András: *Agytrösztök*, Policy Solutions, 2019. https://www.policysolutions.hu/userfiles/elemzes/302/hiro_nagy_itt_van_amerika_agytrosztok.pdf vagy: *Itt van Amerika? Agytrösztök Magyarországon* MÉRCE, 2019.december 25. <https://merce.hu/2019/12/25/itt-van-amerika-agytrosztok-magyarorszagon/>

Boros Tamás-Laki Gergely: *A magyar álom. Milyen jövőt álmodnak a magyarok saját maguk és Magyarország számára?*, Budapest: Policy Solutions, 2017. https://www.policysolutions.hu/userfiles/elemzes/275/magyar_alom_web.pdf

CAP International: Grégoire Thiéry: *The French Law of April 13 2016 aimed at strengthening the fight against the prostitutional system and providing support for prostituted persons*. Principles, goals, measures and adoption of a historic law, 2017 <http://www.cap-international.org/wp-content/uploads/2017/04/CAP-brochure-MARS2017-EN-WEB3-1.pdf>

CEDAW ányékjelentés 2007
<https://nokjoga.hu/sites/default/files/filefield/cedaw-ne-amyekjelentes-2007-hu.pdf>

CEDAW ányékjelentés 2013
<https://nokjoga.hu/sites/default/files/filefield/noi-erdek-errc-un-cedaw-alternativ-jelentes-hu.pdf> 2019

CEDAW Magyarország országjelentés
https://emberijogok.kormany.hu/download/a/73/92000/9th%20Periodic%20Report%20of%20Hungary_CEDAW_final.pdf

De Coll Ágnes-dr Tatár Erika: *Az emberkereskedelem jelenlegi helyzete Magyarországon*. Budapest: Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft, 2020. http://www.baptistasegely.hu/adat/projekt/10/fajlok/az-emberkereskedelem-jelenlegi-helyzete-magyarorszagon_tanulmany.pdf

European Women's Lobby: *The Purple Pact. A feminist approach to economy*. Brussels: European Women's Lobby, 2019. https://www.womenlobby.org/IMG/pdf/purplepact_publication_web.pdf

Fábián Katalin: *Contemporary Women's Movement in Hungary: Globalisation, Democracy, and Gender Equality*, John Hopkins University Press, 2009.

Hannegraaf, Marcel- van der Ploeg, Jens: *Bringing the middleman back in.: EU umbrella organisations and interest group access in the European Union in Comparative European Politics 2020 Vol.18. October 6.*

Ilonszki Gabriella (Szerk.): *A női kvóta Magyarországon. A 2007-es év vitája a politikai esélyegyenlőségről*, Budapest, Szociális és Munkaügyi Minisztérium: 2008.

Juhász Borbála (Szerk.): *A nőtlen évek ára- a nők helyzetének közpolitikai elemzése 1989-2013*, Magyar Női Érdekérvényesítő Szövetség, Budapest, 2014
http://noierdek.hu/2/wp-content/uploads/2016/09/notlen.evek_ara_.pdf

Kováts Eszter (Szerk.) *Országunk, világunk átalakítása, A fenntartható fejlődés terén 2030-ig megoldandó feladataink. 5. Nemek közötti egyenlőség Magyarországon*. Budapest, Okopolisz Alapítvány, 2019. <https://okopoliszalapitvany.hu/fenntarthato-fejlodesi-celok-sdg-5-nemek-kozotti-egyenloseg-magyarorszagon/>

Krizsán Andrea, Roggeband, C. *The Gender Politics of Domestic Violence. Feminists Engaging the State in Central and Eastern Europe*. New York: Routledge; 2018.

KSH Nők és férfiak Magyarországon, 2017 (KSH, 2019), http://www.ksh.hu/apps/shop.dok?p_id=1041570&p_mezo=MINTA

Lundy, D. CEO Lobbyplanet Brussels. *The Corporate Europe Observatory Guide to the murky world of EU lobbying Corporate Europe Observatory*, 2017. <https://corporateeurope.org/en/researching-corporate-lobbying-eu>

Macaria, Sarah-Morinier, Pamela: *Genderetikus újságírás és médiavállalati irányelvek I-II*. WACC, 2013. http://noierdek.hu/2/wp-content/uploads/2020/06/Genderetikus-%C3%BAjs%C3%A1g%C3%ADr%C3%A1s-%C3%A9s-m%C3%A9diav%C3%A1llalati-ir%C3%A1nyelvek-k%C3%A9zik%C3%B6nyv-%C3%A9s-forr%C3%A1sgy%C5%B1tem%C3%A9ny_1k%C3%B6tet_Elm%C3%A9leti-k%C3%A9rd%C3%A9sek.pdf

http://noierdek.hu/2/wp-content/uploads/2020/06/Genderetikus-%C3%BAjs%C3%A1g%C3%ADr%C3%A1s-%C3%A9s-m%C3%A9diav%C3%A1llalati-ir%C3%A1nyelvek-k%C3%A9zik%C3%B6nyv-%C3%A9s-forr%C3%A1sgy%C5%B1tem%C3%A9ny_2k%C3%B6tet_Gyakorlati-%C3%BAtmutat%C3%B3.pdf

Marguerite A. Peeters: *Genderőrület-útmutató a globális mesterterv megértéséhez*. Budapest, Jogállam és igazság nonprofit kft., 2020.

Marily Waring: *If women counted (1988), vagy Riane Eisler: The Real Wealth of Nations: Creating a Caring Economics (2007)*

Sebestyén Andrea: Az abortuszról és a jogi feminizmusról- az „abortusztanácsadás” és az „abortuszturizmus esete Magyarországon”. In Állam és jogtudomány. LIX. évfolyam.2018/1. 93-110. WWW. <https://jog.tk.mta.hu/uploads/files/2018-01-SebestyenA.pdf>

Szikra Dorottya-Neményi Mária-Fejős Anna-Vajda Róza: *Család, munka és a női test. A nőkkel és a családokkal foglalkozó civil szervezetek változó helyzete 2010 után Magyarországon*. FES Budapest, 2020.

Takács Kriszta: *Men in Black Lobbisták az Unióban*. Magyar Narancs 2005/27. https://magyarnarancs.hu/kulpol/men_in_black_-_lobbistak_az_unioban-64267

Tátrai Annamária: *Az alanyi jogú ápolási díj rendszere és az ellátotti kör Magyarországon*. TÁRKI, 2016. http://old.tarki.hu/hu/news/2016/kitekint/szocpol/20160823_szocpol_monitoring_3_tatrai.pdf

Tóth Csaba Tibor-Blaskó Zsófia- Pósfai Orsi: *Százan vonultak némán a nők és gyermekek elleni erőszak ellen* - Mércé, 2019.november 23. <https://merce.hu/2019/11/23/szazak-vonultak-neman-a-nok-es-gyermekek-elleni-eroszak-ellen/>

Transparency International Magyarország: Nemzeti Integritás Tanulmány (2007, 2008, 2011) <https://transparency.hu/adatok-a-korrupciorol/nemzeti-integritas-tanulmany/>

LOBBIZÁSI KISOKOS

Magyar Női Érdekvégyesítő Szövetség